

สารนำรู้ ทะเบียน & บัตรฯ

รวมบทความประชาสัมพันธ์
งานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

สารนำรู้ ทะเบียน & บัตรฯ

รวมบทความประชาสัมพันธ์
งานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

คำนำ

กรมการปกครองมีภารกิจในการบริการประชาชนขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย โดยเฉพาะบริการด้านทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง สุจริต และยุติธรรม จำเป็นที่ทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนจะต้อง มีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจที่เหมือนและสอดคล้องต้องกัน

เจ้าหน้าที่ต้องยึดถือระเบียบ ขณะเดียวกันก็บริการด้วยความ เต็มใจ ให้เกิดความพอใจสูงสุดแก่ประชาชน ซึ่งการจะบังเกิดผลดังกล่าว สำคัญอยู่ที่การประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยเฉพาะการ เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน ตลอดจนหอกระจายข่าว ในตำบลหมู่บ้าน

กรมการปกครองได้รับความร่วมมือจากหนังสือพิมพ์มติชน เผยแพร่ ความรู้เกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรในคอลัมน์ “มุมบริการ” ทุก วันเสาร์ หน้า 11 จึงขอถือโอกาสนี้ขอบคุณทางหนังสือพิมพ์มติชน ที่เห็นถึงความสำคัญ และขอชมเชยทีมงานผู้เขียนบทความของสำนัก บริหารการทะเบียนทุกคน

(นายชนะศักดิ์ ชูบุญรณ์)

อธิบดีกรมการปกครอง

งานทะเบียนในความรับผิดชอบ ของกรมการปกครอง

1. งานทะเบียนราษฎร

- การแจ้งเกิด ตาย ย้ายที่อยู่
- การขอเลขหมายบ้าน และการรื้อถอนบ้าน
- การขอเพิ่มชื่อ และแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน
- การพิจารณารายการสัญชาติในทะเบียนบ้าน

2. งานทะเบียนทั่วไป

- ทะเบียนครอบครัว
- ทะเบียนอาวุธปืน
- ทะเบียนชื่อบุคคล
- ทะเบียนเกาะ
- ทะเบียนมูลนิธิ
- ทะเบียนศาลเจ้า
- ทะเบียนสมาคม
- ทะเบียนมัสยิดอิสลาม
- ทะเบียนสัตว์พาหนะ
- ทะเบียนสุสานและฌาปนสถาน
- ทะเบียนนิติกรรม
- ทะเบียนการขายทอดตลาดและค้าของเก่า
- ทะเบียนพินัยกรรม

3. งานบัตรประจำตัวประชาชน

สารบัญ

ศูนย์ฯ 1548 กับปัญหาทางานทะเบียนและบัตรฯ .....

ทะเบียนราษฎร

1. ใบเกิดหายจะอย่างไร 3
2. ย้ายที่อยู่ทั้งที ควรแจ้งย้ายให้ถูกต้อง 4
3. การแจ้งย้ายที่อยู่ตามกฎหมาย 5
4. ใครมีหน้าที่แจ้งการย้ายที่อยู่ 7
5. ไม่มีสำเนาทะเบียนบ้าน แจ้งย้ายออกได้หรือไม่ 8
6. แจ้งย้ายที่อยู่แล้วเกิดเปลี่ยนใจอย่างไร 10
7. แจ้งย้ายออกแล้วเกิดเสียชีวิตจะอย่างไร 12
8. ชื้อบ้านหลังใหม่ จะแจ้งย้ายเข้าได้เลยหรือไม่ 13
9. ต้องการแจ้งย้ายออก แต่ไม่ทราบเลขที่บ้านที่จะไปอยู่
จะแจ้งย้ายได้ไหม 15
10. ชาวต่างชาติจะย้ายชื่อเข้ามาอยู่ในบ้านกรรยาคนไทย
ได้หรือไม่ 17
11. การแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง ใช้เวลานานแค่ไหน 18
12. ผู้ที่จะย้ายที่อยู่ปลายทาง ต้องดำเนินการ
ด้วยตนเองหรือไม่ 19
13. เลขประจำตัวประชาชนทั้ง 13 หลักนั้นสำคัญไฉน 21

ทะเบียนทั่วไป

ทะเบียนครอบครัว

1. จดทะเบียนสมรสทำยังไง 25
2. แฟนเราจดทะเบียนสมรสหรือยัง 26
3. ทะเบียนสมรสสำคัญอย่างไร 28
4. จดทะเบียนสมรสที่บ้านทำได้หรือไม่ 30
5. การสมรส ณ สถานทูตของประเทศอื่น
ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย 32
6. จดทะเบียนสมรสที่หนึ่งแล้ว จะหย่าอีกที่หนึ่ง
ทำได้หรือไม่ 34
7. ศาลพิพากษาให้หย่าขาดจากกันแล้ว ต้องไปขอ
จดทะเบียนการหย่าอีกหรือไม่ 36
8. การจดทะเบียนสมรสระหว่างชาวต่างประเทศกับคนไทย 38
9. วิธีแก้ปัญหการจดทะเบียนสมรสซ้อน 41
10. สถานภาพการสมรสตรวจสอบได้หรือไม่ 43
11. รับบุตรบุญธรรมทำยังไง (1) 45
12. รับบุตรบุญธรรม (2) 46
13. ต่างชาติจะรับบุตรบุญธรรม 48
14. เลิกรับบุตรบุญธรรม 49
15. เด็กที่เป็นบุตรบุญธรรมมีสิทธิตามกฎหมายอย่างไร 50

16. การจดทะเบียนรับรองบุตร	52
17. การจดทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว	54

ทะเบียนพินัยกรรม

1. เกร็ดความรู้เกี่ยวกับการทำพินัยกรรม	56
2. การทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ	58
3. การทำพินัยกรรมเป็นเอกสารฝ่ายเมือง	64
4. พินัยกรรม ทำด้วยวาจาก็ได้	66
5. ประสงค์จะตัดทายาทมิให้รับมรดก ทำอย่างไร	68

ทะเบียนชื่อบุคคล

1. ชื่อและนามสกุลนั้นสำคัญไฉน	70
2. ตั้งนามสกุลอย่างไรให้ได้รับอนุมัติ	72

ทะเบียนมูลนิธิ

1. การเลิกและอำนาจการควบคุมดูแลมูลนิธิ	74
2. สันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย	76

บัตรประจำตัวประชาชน

1. บัตรแบบใหม่ไฮเทคเริ่มใช้แล้ว	81
2. บัตรประจำตัวประชาชนนั้นสำคัญไฉน	83

3. ทำบัตรประชาชนครั้งแรก ต้องใช้สูติบัตรหรือไม่	85
4. ข้าราชการบำนาญต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่	87
5. บัตรหมดอายุแล้ว ยังใช้ได้หรือไม่	89
6. ขอทำบัตรประชาชนใหม่ ก่อนบัตรเดิมหมดอายุได้หรือไม่	91
7. สตรีจดทะเบียนสมรสแล้ว ไม่ทำบัตรใหม่ ผิดกฎหมายหรือไม่	93
8. ซื่ออยู่ต่างจังหวัด จะทำบัตรที่กรุงเทพฯ ได้ไหม	95
9. การขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนารายการเกี่ยวกับบัตร	97
10. รับบัตรประชาชนด่วน ทำอย่างไร	99

ทะเบียนและบัตรฯ กับการเลือกตั้ง

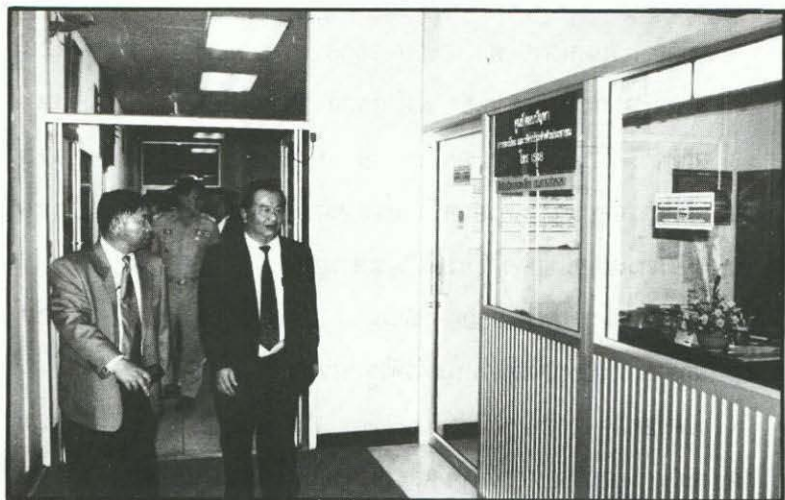
1. ทะเบียนบ้านกับการเลือกตั้ง	103
2. บัตรประจำตัวประชาชนกับการเลือกตั้ง	105
3. บัตรประชาชนหมดอายุ ใช้สิทธิเลือกตั้งได้หรือไม่	107

สถิติข้อมูลทางการทะเบียน

1. สถิติข้อมูลที่สำคัญทางการทะเบียนประจำปี 2538	111
2. สถิติจำนวนราษฎร พ.ศ. 2462-2538	118
3. สถิติจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2529-2538	120
4. สถิติจำนวนราษฎร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2529-2538	121

5. สถิติจำนวนคนเกิด พ.ศ. 2529-2538	122
6. สถิติจำนวนคนตาย พ.ศ. 2529-2538	123
7. สถิติจำนวนราษฎรย้ายเข้า พ.ศ. 2529-2538	124
8. สถิติจำนวนราษฎรย้ายออก พ.ศ. 2529-2538	125
9. สถิติการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2529-2538	126
10. สถิติการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง และการเปลี่ยน ร่วมใช้ชื่อสกุล พ.ศ. 2529-2538	127
11. สถิติจดทะเบียนสัตว์พาหนะทำตัวรูปพรรณ พ.ศ. 2529-2538	128
12. สถิติการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนในส่วนภูมิภาค (เว้นกรุงเทพมหานคร) พ.ศ. 2529-2538	129

★★★★★★★★★★

ศูนย์ฯ 1548

กับปัญหาทางทะเบียนและบัตรฯ

ศูนย์ฯ 1548 คือศูนย์บริการตอบปัญหาข้อสงสัยเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนทางโทรศัพท์ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) บริการในวันเวลาราชการ โดยไม่หยุดพักเที่ยง เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่วันที่ 14 มิ.ย. 37

สถิติเมื่อครบรอบ 2 ปี มีประชาชนสอบถามปัญหาเท่าที่สามารถบันทึกไว้ ได้ทั้งสิ้น 11,616 ราย

10 เรื่องแรกที่ประชาชนสงสัยมากที่สุด ได้แก่

1. การแจ้งย้ายปลายทาง 1,450 ราย
  2. การแจ้งย้ายเข้า/ออก 1,178 ราย
  3. การทำบัตรฯใหม่กรณีบัตรฯหมดอายุ 963 ราย
  4. การจดทะเบียนสมรส/หย่า 926 ราย
  5. ชื่อตัว-ชื่อสกุล 824 ราย
  6. การตรวจสอบทะเบียนสมรส/หย่า 658 ราย
  7. การทำบัตรฯใหม่กรณีบัตรฯหาย 594 ราย
  8. การทำบัตรฯทั่วไป 461 ราย
  9. การแจ้งการเกิด, ดำเนินการเกี่ยวกับสูติบัตร 427 ราย
  10. การขอตรวจสอบรายการบุคคล 427 ราย
- จากปัญหาที่สอบถามเข้ามาสามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ประชาชนส่วนหนึ่งยังขาดความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย ซึ่งกฎหมายด้านทะเบียนและบัตรฯ นับเป็นกฎหมายพื้นฐานอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เกิด ตาย ย้ายที่อยู่ การทำบัตรประจำตัวประชาชน การจดทะเบียนสมรส ฯลฯ คำถามส่วนใหญ่ถามว่าต้องดำเนินการอย่างไร ใช้หลักฐานอะไรบ้าง ทำที่ไหน ขั้นตอนเป็นอย่างไร เป็นต้น

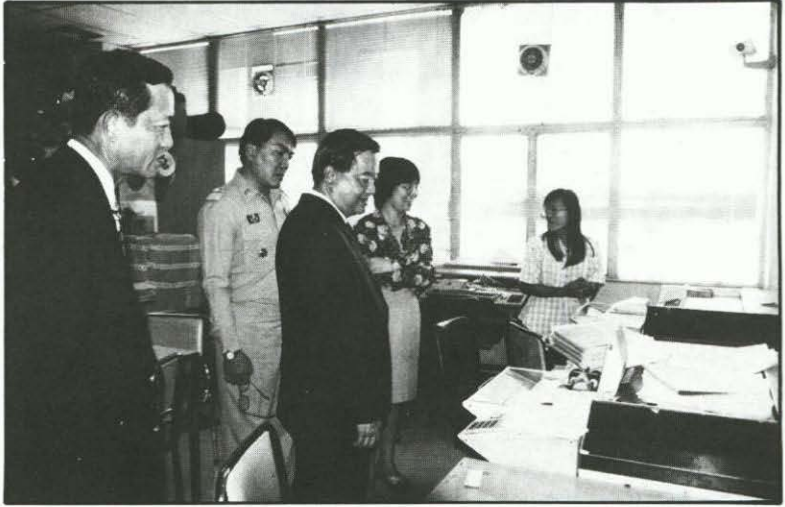
2. ประชาชนตื่นตัวเรื่องการแจ้งย้ายที่อยู่ให้ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าเรื่องการย้ายเข้า ย้ายออก และย้ายปลายทาง มีผู้สอบถามรวม 2,628 ราย เพื่อใช้แสดงสิทธิต่าง ๆ โดยเฉพาะการเลือกตั้ง แสดงว่าประชาชนเห็นความสำคัญมากขึ้น

3. ประชาชนยังสับสนเกี่ยวกับบริการที่หน่วยราชการรับผิดชอบ มองภาพของราชการรวมกันหมด จึงมีคำถามส่วนหนึ่งสอบถามเกี่ยวกับ การทำใบขับขี่ (กรมการขนส่งทางบก) การขึ้นทะเบียนทหาร (กระทรวงกลาโหม) การทำ PASSPORT (กระทรวงการต่างประเทศ) การเสียภาษี (กรมสรรพากร) ซึ่งศูนย์ฯ 1548 ได้ให้ข้อมูลเบื้องต้น และเบอร์โทรศัพท์เพื่อติดต่อโดยตรงต่อไป

4. ความต้องการตรวจสอบข้อมูลของบุคคลอื่น บางท่านคิดว่าสามารถสอบถามจากศูนย์ฯ 1548 ได้ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการจดทะเบียนสมรส และที่อยู่ (รวม 1,179 ราย) ซึ่งการจะตรวจสอบข้อมูลบุคคลอื่นได้ ต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูลนั้น และตรวจสอบโดยยื่นคำร้องต่อสำนักทะเบียนอำเภอ หรือเขตที่ผู้นั้นมีชื่อในทะเบียนบ้าน หรือยื่นที่สำนักทะเบียนกลางนางเลิ้ง ดุสิต กทม.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง จะได้หยิบยกปัญหาที่ประชาชนสงสัยในแง่มุมต่าง ๆ มานำเสนอท่านผู้อ่านต่อไป

ทะเลเขียวราษฎร์

นายชนะศักดิ์ ยูบูรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง พร้อมนายไพโรจน์ พรหมสาส์น รองอธิบดีกรมการปกครอง (ฝ่ายราชการบริหารส่วนภูมิภาค) และนายอนุชา โมกขะเวส รองอธิบดีกรมการปกครอง (ฝ่ายบริหารราชการทั่วไป) ตรวจเยี่ยมเจ้าหน้าที่เก็บไมโครฟิล์มสตูดิโอ

ใบเกิดหายจะอย่างไร

กฎหมายการทะเบียนราษฎรได้กำหนดในเรื่องการเกิดไว้ว่า เมื่อมีคนเกิดในบ้านก็ให้เจ้าบ้าน หรือบิดาหรือมารดา เป็นผู้ทำหน้าที่แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง แห่งท้องที่มีคนเกิดในบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด หรือกรณีคนเกิดนอกบ้านก็ให้บิดาหรือมารดาเป็นผู้แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง แห่งท้องที่มีคนเกิดภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด

เมื่อได้แจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะออกสูติบัตรหรือเรียกกันโดยทั่วไปว่าใบเกิด ให้กับผู้แจ้งไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งถือว่าเป็นเอกสารสำคัญอันดับแรกของบุคคลที่เกิด และจะออกให้ได้เพียงใบเดียวเท่านั้น ซึ่งต่อมาแม้สูติบัตรจะชำรุดหรือสูญหายไป นายทะเบียนก็ไม่สามารถออกใบสูติบัตรให้ใหม่ได้

ดังนั้น ในกรณีที่ใบสูติบัตรได้ชำรุด สูญหาย ก็ให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ออกสูติบัตรนั้น คัดและรับรองสำเนาสูติบัตร ซึ่งนายทะเบียนจะคัดสำเนาจากสูติบัตร (ตอน 2) ซึ่งเป็นฉบับที่เก็บไว้ที่สำนักทะเบียนให้กับผู้ร้องใช้แทนสูติบัตรตัวจริงต่อไป

หากยังมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง ศุภิสิต กทม. 10300 ทุกวันและเวลาราชการ

* พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 18
ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. 2535 ข้อ 124

ย้ายที่อยู่ทั้งที ควรแจ้งย้ายให้ถูกต้อง

การแจ้งย้ายที่อยู่ของบุคคลเป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านเพื่อให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ตรงจริง โดยแจ้งย้ายภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มิคนย้ายออก และแจ้งย้ายเข้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มิคนย้ายเข้า

การแจ้งย้ายมีประโยชน์อย่างไร

การแจ้งย้ายที่อยู่ ตามหลักฐานทะเบียนบ้านมีประโยชน์ทั้งทางด้านกฎหมาย และด้านสถิติข้อมูลประชากร

ทางด้านกฎหมาย พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร มาตรา 29 บัญญัติว่า ผู้ใดมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใดถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่นั้น (เป็นหลักฐานแสดงภูมิลำเนา)

นอกจากนี้ การมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่อยู่จริง ก็ยังสามารถแสดงเป็นหลักฐานในการทำนิติกรรมต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษา การรับราชการทหาร และการใช้สิทธิการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ เป็นต้น

ด้านสถิติข้อมูลประชากร การแจ้งย้ายที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน ซึ่งได้อาศัยอยู่จริง จะทำให้ได้ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนประชากร ในแต่ละพื้นที่ตามความเป็นจริง มีประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนา หรือการดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ ของภาครัฐ และเอกชน เป็นต้น

หากมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวันในวันและเวลาราชการ

การแจ้งย้ายที่อยู่ตามกฎหมาย

1. การแจ้งย้ายที่อยู่ต้องเป็นไปตามความเป็นจริง

ตาม พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 30 กำหนด เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านต้องแจ้งย้ายที่อยู่ เมื่อ.....

- มีคนย้ายออกจากบ้าน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออก
  - มีคนย้ายเข้าอยู่ในบ้าน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้า
- หากไม่แจ้งภายในกำหนด มีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

เมื่อพิจารณาตามข้อกฎหมายแล้ว จะเห็นว่า การแจ้งย้ายที่อยู่จะต้องเป็นไปตามความเป็นจริงเท่านั้น กล่าวคือ จะมีการแจ้งได้ ก็ต่อเมื่อมีคนย้ายออกจากบ้านจริง หรือย้ายเข้าอยู่ในบ้านจริง เท่านั้น

2. แจ้งย้ายอย่างไรจึงถือว่า เป็นการแจ้งเท็จ ผิดกฎหมายอาญา

หากข้อเท็จจริง ไม่มีคนย้ายเข้า หรือย้ายออกจากบ้าน แต่เจ้าบ้านไปแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีคนย้ายเข้าอยู่ในบ้าน หรือย้ายออกจากบ้าน แล้วแต่กรณี เช่น แจ้งว่า นาย ก. ได้ย้ายเข้าอยู่ในบ้านของตนแล้ว ขอให้นายทะเบียนรับแจ้งและเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านกรณีย้ายเข้า แต่ตามความเป็นจริงนาย ก. ไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านนั้นเลย แต่อยู่ที่แห่งอื่น กรณีนี้ ผู้แจ้งย่อมมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับกรณีบุคคล แจ้งย้ายที่อยู่ยังบ้านแห่งหนึ่งแล้วแต่อาศัยอยู่เป็นบางวัน และบางวันต้องไปประกอบกิจการอยู่ที่แห่งอื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไปไป มามา โดยไม่อยู่ที่ใดที่หนึ่งอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาติดต่อกันตั้งแต่

15 วันขึ้นไปแล้วยังถือได้ว่าบุคคลนั้น เจตนาถือภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อตนเองอยู่ (เพราะกฎหมายกำหนดให้ต้องแจ้งย้ายเข้า หรือย้ายออกภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีคนย้ายเข้าหรือนับแต่วันที่มีคนย้ายออก)

3. แจ้งย้ายอย่างไรจึงจะถือว่าผิดกฎหมายสาธารณสุข

3.1 ก่อนที่นายทะเบียนจะรับแจ้งย้ายเข้า ได้ตรวจสอบพบว่า บ้านนั้นมีคนอยู่จำนวนมากแล้ว (ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน) หากมีการแจ้งย้ายเข้าไปอีกจะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายสาธารณสุข (ไม่เกิน 1 คน ต่อ 3 ตารางเมตร) นายทะเบียนมีอำนาจสั่งไม่รับแจ้งย้ายเข้าได้ (ตาม พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎรฯ ม.31)

3.2 กรณีมีคนย้ายที่อยู่เข้าไปอยู่ในบ้านหลังใดหลังหนึ่ง (ย้ายเข้าไปอยู่จริง) เป็นจำนวนมาก เกินอัตรา 1 คนต่อ 3 ตารางเมตรของพื้นที่อยู่อาศัยในบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร มีความผิดตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 24 และ มาตรา 75 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน ทั้งนี้ การดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายสาธารณสุข เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น (หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่น) ตาม พ.ร.บ.สาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 85

ดังนั้น การแจ้งย้ายที่อยู่ควรดำเนินการโดยสุจริตตามจริงเท่านั้น มิฉะนั้นอาจผิดกฎหมายได้

ใครมีหน้าที่แจ้งการย้ายที่อยู่

การแจ้งย้ายที่อยู่ หมายถึง การแจ้งย้ายชื่อและรายการของบุคคลตามหลักฐานทะเบียนบ้าน จากบ้านแห่งหนึ่งไปยังบ้านอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่อยู่จริงในปัจจุบัน โดยกฎหมายกำหนดเป็นหน้าที่ของประชาชน ต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียน

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 30 บัญญัติให้เจ้าบ้าน ต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ เมื่อมีคนย้ายออกจากบ้าน หรือเมื่อมีคนย้ายเข้าอยู่ในบ้าน ภายใน 15 วัน นับแต่วันย้ายออกหรือย้ายเข้า แล้วแต่กรณี หากไม่แจ้งภายในกำหนดเวลา ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท

การแจ้งการย้ายที่อยู่ตามกฎหมายการทะเบียนราษฎร ผู้มีหน้าที่แจ้ง (เจ้าบ้าน) สามารถทำหนังสือมอบหมายให้ผู้อื่นไปแจ้งแทนก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งย้ายออกจากบ้าน หรือแจ้งย้ายเข้าอยู่ในบ้าน รวมทั้งการแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง

เมื่อผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใดได้ออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่น โดยไม่มีการแจ้งการย้ายที่อยู่เกิน 180 วัน และเจ้าบ้านไม่ทราบฯ ผู้นั้นไปอยู่ที่ใด ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายใน 30 วัน นับแต่วันครบ 180 วันที่ผู้นั้นได้ออกจากบ้านไปแล้ว โดยระบุว่า “ไม่ทราบที่อยู่” นายทะเบียนผู้รับแจ้งจะได้จำหน่ายออกจากทะเบียนบ้านให้ แล้วย้ายชื่อผู้นั้นไปลงในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียน

หากมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง คลุสิต กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ไม่มีสำเนาทะเบียนบ้าน แจ้งย้ายออกได้หรือไม่

การย้ายที่อยู่เป็นสิทธิของบุคคลที่พึงกระทำได้ แต่กฎหมายการทะเบียนราษฎรก็ได้กำหนดให้บุคคลที่เป็นเจ้าบ้านมีหน้าที่ต้องแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ภายในสิบห้าวัน นับแต่ผู้ย้ายที่อยู่ในบ้านย้ายที่อยู่ออกไป โดยต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประจำตัวผู้แจ้ง ไปแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียน

ซึ่งบางครั้งก็เกิดปัญหาขึ้นมาว่า ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านสูญหาย หรือเจ้าบ้านไม่ยอมทำหน้าที่แจ้งย้าย หรือโดยมีเจตนาไม่ให้ผู้ย้ายที่อยู่ย้ายออก และเก็บทะเบียนบ้านไว้ ถ้าเป็นเช่นนี้ผู้ย้ายที่อยู่จะย้ายได้อย่างไร มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. กรณีทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านสูญหาย ก็ให้เจ้าบ้านยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียนจัดทำสำเนาทะเบียนบ้านขึ้นใหม่แทนฉบับเดิมที่สูญหาย โดยให้เจ้าบ้านแจ้งความลงบันทึกประจำตัวเป็นหลักฐานประกอบ

2. กรณีที่เจ้าบ้านไม่ยอมทำหน้าที่แจ้งย้าย โดยมีเจตนาไม่ให้ผู้ย้ายที่อยู่ย้ายออกและเก็บทะเบียนบ้านไว้ กรณีเช่นนี้ถือว่าเจ้าบ้านกระทำความผิด ผู้ย้ายที่อยู่สามารถแจ้งให้นายทะเบียนดำเนินการตาม พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 47 ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

3. กรณีที่สำเนาทะเบียนบ้านไม่อยู่ เนื่องจากเจ้าบ้านหรือบุคคลในบ้านนำสำเนาทะเบียนบ้านไปใช้ยังที่แห่งอื่น และผู้ย้ายที่อยู่ไม่อาจรอให้เจ้าบ้านย้ายออกก่อนได้ ถ้าเป็นการย้ายที่อยู่ไปอยู่ต่างสำนักทะเบียน กรณีนี้ผู้ย้ายที่อยู่สามารถแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ได้

การแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง เป็นการแจ้งย้ายที่อยู่อีกวิธีหนึ่งที่กฎหมายการทะเบียนราษฎรกำหนดไว้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการแจ้งย้ายที่อยู่จากสำนักทะเบียนหนึ่งไปยังอีกสำนักทะเบียนหนึ่ง โดยเฉพาะสำนักทะเบียนซึ่งอยู่ห่างไกลกันมาก ก็จะเกิดความสะดวกกับผู้ย้ายที่อยู่เป็นอย่างมาก โดยผู้ย้ายที่อยู่สามารถไปแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้านายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ได้เลย โดยไม่ต้องกลับไปแจ้งย้ายออกก่อน

ผู้ย้ายที่อยู่จะต้องนำหลักฐาน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมคำยินยอมเป็นหนังสือ และบัตรประจำตัวเจ้าบ้านของบ้านที่จะย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ ไปแจ้งย้ายปลายทางต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันย้ายออก

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยสถานางเลิ้ง ดุสิต กทม. 10300 ในวันและเวลาราชการ

แจ้งย้ายที่อยู่แล้วเกิดเปลี่ยนใจทำอย่างไร

เมื่อมีการแจ้งย้ายที่อยู่ออกไปจากบ้านหลังใดแล้ว ต่อมาผู้ย้ายที่อยู่เกิดเปลี่ยนใจไม่อยากจะย้ายไปอยู่ตามที่ได้แจ้งไว้ หรืออยากจะย้ายกลับไปอยู่ที่เดิม ผู้ย้ายที่อยู่จะต้องดำเนินการอย่างไรบ้างนั้น กฎหมายการทะเบียนราษฎรได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. กรณีผู้ย้ายที่อยู่ไม่ประสงค์จะย้ายที่อยู่เข้าตามที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้ ผู้ย้ายที่อยู่ก็สามารถนำใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ไปแจ้งการย้ายเข้าต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ผู้ย้ายที่อยู่เข้าไปอยู่จริง โดยไม่ต้องกลับไปขอแก้ไขยังสำนักทะเบียนที่ออกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ก่อนแต่อย่างใด นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่จะทำการแก้ไขรายการที่อยู่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยขีดฆ่ารายการเดิมที่ต้องแก้ไข เช่น บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด แล้วลงรายการที่อยู่ใหม่ และรับแจ้งย้ายเข้าต่อไป

2. กรณีผู้ย้ายที่อยู่ย้ายออกไปแล้ว ต่อมาเกิดเปลี่ยนใจอยากกลับมาอยู่ที่เดิม โดยยังไม่ได้แจ้งย้ายเข้าที่ใด ก็ให้นำใบแจ้งการย้ายที่อยู่พร้อมสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ไปแจ้งต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ย้ายออกนั้น นายทะเบียนจะเรียกใบแจ้งการย้ายที่อยู่คืน และแก้ไขรายการใบแจ้งการย้ายที่อยู่ว่า “กลับที่เดิม” และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

ดังนั้น จะเห็นว่า ผู้ย้ายที่อยู่ก็สามารถดำเนินการย้ายที่อยู่เข้าตามที่อยู่จริง
เพียงแต่นายทะเบียนจะแก้ไขรายการที่อยู่ให้ถูกต้องก่อนรับแจ้งย้ายเข้าตามระเบียบ
ต่อไป

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้
ที่หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทาง
โทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง
ดุสิต กทม. 10300 ในวันและเวลาราชการ

แจ้งย้ายออกแล้วเกิดเสียชีวิตจะอย่างไร

เมื่อมีการแจ้งย้ายที่อยู่ออกจากบ้านใดที่สำนักทะเบียนต้นทางแล้ว ต่อมาในระหว่างจะนำหลักฐานไปแจ้งการย้ายเข้ายังสำนักทะเบียนปลายทาง ผู้ย้ายที่อยู่ได้ถึงแก่ความตายก่อนที่จะย้ายเข้า มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. ในกรณีผู้ย้ายที่อยู่ตามใบแจ้งการย้ายที่อยู่ได้ถึงแก่ความตายทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการย้ายคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม นายทะเบียนท้องที่ที่ผู้ตายถึงแก่ความตายจะรับแจ้งการตาย พร้อมระงับการแจ้งย้ายดังกล่าว ไม่ว่าจะระบุว่าจะย้ายไปที่ใดก็ตาม โดยเรียกเก็บหลักฐานใบแจ้งการย้ายที่อยู่ และส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนที่ออกใบแจ้งการย้ายที่อยู่ เพื่อจำหน่ายตาย และหมายเหตุเพิ่มเติมไว้ในทะเบียนบ้านว่า “ถึงแก่ความตายก่อนการย้ายเข้าตามมรณบัตร...”

2. กรณีการย้ายที่อยู่หลายคนแต่เสียชีวิตบางคน ก็ให้ผู้ย้ายที่อยู่คนอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่นำหลักฐานไปดำเนินการย้ายเข้าตามปกติ ส่วนผู้ย้ายที่อยู่ที่ตั้งแก่ความตายไปแล้ว นายทะเบียนจะระงับการย้ายเข้า แล้วหมายเหตุในใบแจ้งย้ายที่อยู่ว่า “บุคคลลำดับที่...ถึงแก่ความตายตามมรณบัตรที่...” และส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนที่ออกใบแจ้งย้ายที่อยู่ เพื่อหมายเหตุเพิ่มเติมในทะเบียนบ้านเฉพาะผู้ย้ายที่อยู่ที่ตั้งแก่ความตาย

หากยังมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ โทรศัพท์หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง ดุสิต กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ซื้อบ้านหลังใหม่ จะแจ้งย้ายเข้าได้เลยหรือไม่

การซื้อบ้านและที่ดินแต่ละครั้ง นอกจากหลักฐานกรรมสิทธิ์ซึ่งจะต้องโอนให้ผู้ซื้อตามกฎหมาย ได้แก่ โฉนดที่ดิน หนังสือสำคัญ หรือหนังสือสัญญาซื้อขายบ้านแล้ว ยังมีหลักฐานทางด้านการทะเบียนราษฎรที่ผู้ซื้อควรเรียกจากผู้ขายไว้ด้วยคือ “สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน”

สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านได้มาอย่างไร

กรณีที่ปลูกสร้างเสร็จใหม่ ๆ เช่น บ้านจัดสรรทั่วไป เจ้าของหมู่บ้าน หรือ บริษัทที่ดำเนินกิจการหมู่บ้าน จะต้องแจ้งนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ของหมู่บ้านจัดสรร “ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ปลูกสร้างบ้านเสร็จ” เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งแล้ว ก็จะกำหนดบ้านเลขที่และจัดทำทะเบียนบ้านไว้ให้สำหรับบ้านแต่ละหลังในหมู่บ้านจัดสรรนั้น ถือได้ว่าเป็น “ทะเบียนประจำบ้าน” ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงรายการบุคคลผู้อยู่อาศัยในบ้านในโอกาสต่อไป”

เมื่อได้ทะเบียนบ้านมาแล้ว ควรแจ้งย้ายที่อยู่เข้าให้เรียบร้อย

เมื่อได้ซื้อบ้านและได้หลักฐานทะเบียนบ้านจากผู้ขายมาแล้ว ผู้ซื้อซึ่งจะเข้าอยู่อาศัยในบ้านหลังใหม่นั้น ควรจะแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อย้ายชื่อเข้าทะเบียนบ้านฉบับใหม่นั้นด้วย (กฎหมายกำหนดว่า เมื่อมีคน

ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน จะต้องแจ้งย้ายเข้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน
ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท)

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดเกี่ยวกับงานทะเบียน
และบัตรฯ ทุกประเภทที่วราชนาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์
หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม.
10300 ทุกวัน ในเวลาราชการ

ต้องการแจ้งย้ายออก แต่ไม่ทราบ เลขที่บ้านที่จะไปอยู่ จะแจ้งย้ายได้ไหม

- กฎหมายกำหนดเรื่องการแจ้งย้ายที่อยู่อย่างไร

กฎหมายให้เจ้าบ้านมีหน้าที่แจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียน เมื่อมีผู้ย้ายที่อยู่ออกจากบ้าน หรือย้ายเข้าในบ้าน โดยแจ้งการย้ายออกหรือย้ายเข้าภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออกหรือย้ายเข้า

นอกจากการแจ้งย้ายที่อยู่ตามปกติดังกล่าวแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้มีการแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทางได้อีกด้วย โดยให้ผู้ย้ายที่อยู่เป็นผู้แจ้งการย้ายออก และย้ายเข้าต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออก โดยนำสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมด้วยคำยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าบ้านที่เข้าไปอยู่ใหม่ และบัตรประจำตัวเจ้าบ้านไปแสดงต่อนายทะเบียน และเสียค่าธรรมเนียม 5 บาท

- การแจ้งย้ายที่อยู่แต่ละครั้งควรรู้ว่า “จะไปอยู่ที่ไหน”

เมื่อมีการแจ้งย้ายที่อยู่ ผู้แจ้งจะต้องแจ้งรายละเอียดว่า จะย้ายไปอยู่ที่ไหน โดยแจ้งให้นายทะเบียนทราบ เพื่อลงรายการในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ และทะเบียนบ้านในช่องรายการย้ายออก และหากแจ้งย้ายเข้าผิดไปจากที่ระบุไว้ในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ เช่น บ้านเลขที่ ถนน หมู่ที่ อำเภอ หรือจังหวัด เป็นต้น นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ผู้แจ้งย้ายเข้าไปอยู่จะดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

- การแจ้งย้ายออก แต่ไม่ทราบเลขที่บ้านที่จะไปอยู่ใหม่

หากผู้แจ้งการย้ายที่อยู่จำบ้านเลขที่ที่จะย้ายเข้าไม่ได้ เพียงแต่ทราบว่ายู่หมู่ที่ ตำบล หรือถนน ตรอก/ซอย อำเภอ หรือเขตอะไร ก็สามารถแจ้งได้โดยวางเว้นช่องบ้านเลขที่ไว้ เมื่อนำเอกสารการแจ้งย้ายที่อยู่ไปแสดงต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ย้ายเข้าไปอยู่ใหม่ และทราบบ้านเลขที่ที่จะย้ายเข้าแน่นอน (ตามหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน) แล้ว นายทะเบียนก็จะเพิ่มรายการ “บ้านเลขที่ที่วางเว้นไว้ให้ในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ แล้วแจ้งต่อนายทะเบียน (ต้นทาง) ที่ย้ายออกทราบ เพื่อเพิ่มเติมในเอกสารในส่วนของต้นทางให้ถูกต้องตรงกันต่อไป

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง ดุสิต กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

---

* พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 30

ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ พ.ศ. 2535 ข้อ 75, ข้อ 79

ชาวต่างชาติจะย้ายชื่อเข้ามาอยู่ใน บ้านภรรยาคนไทยได้หรือไม่

กรณีคนต่างด้าว หรือคนที่ไม่ใช่สัญชาติไทย จะเข้ามามีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน เริ่มแรกเราจะไม่เรียกว่า การย้ายที่อยู่ แต่จะเรียกว่า การเพิ่มชื่อ โดยคนต่างด้าวที่ประสงค์จะขอเพิ่มชื่อเข้าทะเบียนบ้าน จะต้องยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ (อยู่บ้านหลังใด) ก็สามารถขอเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านของบ้านหลังนั้น ดังนี้

1. คนต่างด้าวที่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อเข้าทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) ของบ้านที่เข้าไปอยู่

2. คนต่างด้าวที่เข้าเมืองเป็นการชั่วคราว (มีหนังสือเดินทางหรือพาสปอร์ต) สามารถร้องขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้ แต่เป็นทะเบียนบ้านสำหรับบุคคลที่เข้าเมืองชั่วคราว ซึ่งกำหนดรหัสแบบพิมพ์ทะเบียนบ้านชนิดนี้ว่า “ท.ร.13”

สำหรับคนต่างด้าวที่เข้ามามีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านโดยอยู่แล้ว ถ้ามีการย้ายที่อยู่ก็ต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียนเช่นเดียวกัน

ดังนั้น กรณีคนต่างชาติ ถ้าได้เข้ามาอยู่บ้านภรรยาหรือสามีคนไทยแล้วก็สามารถยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อ หรือย้ายเข้ามาอยู่ได้ แล้วแต่กรณีดังกล่าวข้างต้น

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง ดุสิต กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

การแจ้งย้ายที่อยู่ปลายทาง ใช้เวลานานแค่ไหน

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 บัญญัติเป็นหน้าที่ของ “เจ้าบ้าน” จะต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง เมื่อมีคนย้ายออกจากบ้าน หรือเมื่อมีคนย้ายเข้าอยู่ในบ้าน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออกจากบ้านหรือนับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน “ถ้ามีคนย้ายออกจากบ้าน หรือย้ายเข้าอยู่ในบ้าน แล้วเจ้าบ้านไม่แจ้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ชำงต้น ย่อมมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท”

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย การแจ้งการย้ายที่อยู่ดังกล่าว จึงได้กำหนดวิธีแจ้งการย้ายที่อยู่ ซึ่งประชาชนสามารถไปขอแจ้งการย้ายออกและย้ายเข้าในคราวเดียวกัน ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ ที่ไปอยู่ใหม่ได้เลย เรียกว่า “การแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง”

ทั้งนี้ เมื่อผู้ย้ายที่อยู่ได้แจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ ที่อยู่ใหม่ และชำระค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย (5 บาท) เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนจะติดต่อประสานงานกับสำนักทะเบียนต้นทางแห่งที่ผู้ร้องมีชื่อในทะเบียนบ้าน เพื่อจำหน่ายย้ายออก แล้วตอบกลับมาที่สำนักทะเบียนปลายทาง เพื่อเพิ่มชื่อย้ายเข้าในทะเบียนบ้านให้ต่อไป โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการทุกขั้นตอนแล้วเสร็จภายใน 15 วันทำการ

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง ดุสิต กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ผู้ที่จะย้ายที่อยู่ปลายทาง ต้องดำเนินการด้วยตนเองหรือไม่

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 30 บัญญัติเป็นหน้าที่ของ “เจ้าบ้าน” จะต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่บ้านตั้งอยู่ เมื่อมีคนย้ายออกจากบ้าน หรือเมื่อมีคนย้ายเข้าอยู่ในบ้านภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ย้ายออก หรือนับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน แล้วแต่กรณี

“ถ้าไม่แจ้งการย้ายภายในกำหนดดังกล่าว มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท”

ถึงแม้ว่า กฎหมายกำหนดเป็นหน้าที่เจ้าบ้านจะต้องแจ้งการย้ายที่อยู่ แต่ถ้าหาก “เจ้าบ้าน” ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เช่น เจ้าบ้านไปต่างประเทศ หรือป่วย หรือตายแล้ว ก็ให้บุคคลอื่นที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านนั้น ๆ ทำหน้าที่เจ้าบ้านแทนหรือไม่เจ้าบ้านติดธุระสำคัญ ก็สามารถทำหนังสือมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ก็ได้เป็นผู้แจ้งการย้ายที่อยู่แทน

สำหรับการแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทาง คือ การย้ายชื่อและรายการของบุคคลตามหลักฐานทะเบียนบ้าน จากที่อยู่เดิมไปอยู่ที่แห่งใหม่ โดยผู้ย้ายที่อยู่สามารถไปแจ้งการย้ายออก และย้ายเข้าได้ที่สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ที่ใหม่ได้เลย (ไม่ต้องกลับไปแจ้งย้ายออกจากที่อยู่เดิมก่อน) แต่ถ้าไม่อาจไปดำเนินการด้วยตนเองได้ ก็สามารถทำหนังสือมอบหมายให้ผู้อื่นไปแจ้งแทนได้

ส่วนหลักฐานที่ต้องนำไปแสดงต่อนายทะเบียน ได้แก่

1. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขอแจ้งย้ายปลายทาง
2. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านของบ้านที่จะย้ายเข้า
3. บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน
4. หนังสือแสดงความยินยอมจากเจ้าบ้านของบ้านที่จะย้ายเข้า

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง ศุสิต กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

เลขประจำตัวประชาชน 13 หลักนั้นสำคัญไฉน

เลข 13 หลักคืออะไร

เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก คือเลขที่ทางราชการกำหนดให้แก่ประชาชนทุกคนทั่วทั้งประเทศมีจำนวน 13 ตัว หรือเรียกกันสั้น ๆ ว่าเลข 13 หลัก และแต่ละหลักต่างก็มีความหมายในตัวของมันเอง เช่น เป็นการแยกประเภทบุคคลถิ่นที่อยู่ และเลขที่ใบเกิด ฯลฯ ประชาชนแต่ละคนจะมีเลขที่ไม่ซ้ำกัน และเมื่อเกิดมาจะได้รับการกำหนดเลข 13 หลักประจำตนเอง โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่เกิดจนตาย

เลขประจำตัวประชาชนทั้ง 13 หลัก จะปรากฏอยู่ในสูติบัตร สำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชน

เลข 13 หลักมีความสำคัญอย่างไร

เลขประจำตัวประชาชน มีความสำคัญต่อการประมวลข้อมูลทะเบียนประวัติความเป็นมาของแต่ละบุคคล สามารถตรวจสอบสืบค้นได้ด้วยเวลาที่รวดเร็วเพียงไม่กี่วินาทีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และจะเชื่อมโยงใช้ประโยชน์ในภาครัฐและเอกชนได้ในอนาคต ซึ่งขณะนี้ก็มีหลายหน่วยงานสนใจที่จะใช้เลข 13 หลักของกรมการปกครองเป็นพื้นฐานในการบริการประชาชนที่มาติดต่อราชการต่าง ๆ เช่น การเสียภาษี การทำใบขับขี่ การประกันสังคม ฯลฯ เพราะสามารถ ON-LINE ข้อมูลถึงกันได้รวดเร็วไม่ยุ่งยาก

ความหมายของเลขประจำตัวประชาชนทั้ง 13 หลัก

หลักที่ 1 หมายถึงประเภทบุคคล ส่วนใหญ่จะได้หมายเลข 3 คือบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านตอนเริ่มโครงการให้เลขฯ ถ้าเกิดตั้งแต่วันที่ 17 ธ.ค. 2526 จะได้เลข 1 ซึ่งหมายถึงได้แจ้งเกิดตามกำหนด ถ้าแจ้งเกิดเกินกำหนดจะได้เลข 2 เป็นต้น

หลักที่ 2 ถึงหลักที่ 5 หมายถึงรหัสของสำนักทะเบียนที่ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้านในขณะให้เลข สำหรับเด็กเกิดใหม่จะหมายถึงถิ่นที่เกิดเลขทีเดียว โดยหลักที่ 2 และ 3 หมายถึงจังหวัด หลักที่ 4 และ 5 หมายถึงอำเภอ หรือเทศบาล

หลักที่ 6 ถึงหลักที่ 10 หมายถึงกลุ่มที่ของบุคคลแต่ละประเภทตามหลักแรกหรือหมายถึงเล่มที่ของสูติบัตร แล้วแต่กรณี

หลักที่ 11 และ 12 หมายถึงลำดับที่ของบุคคลในแต่ละกลุ่มประเภทหรือหมายถึงใบที่ของสูติบัตรแต่ละเล่ม แล้วแต่กรณี

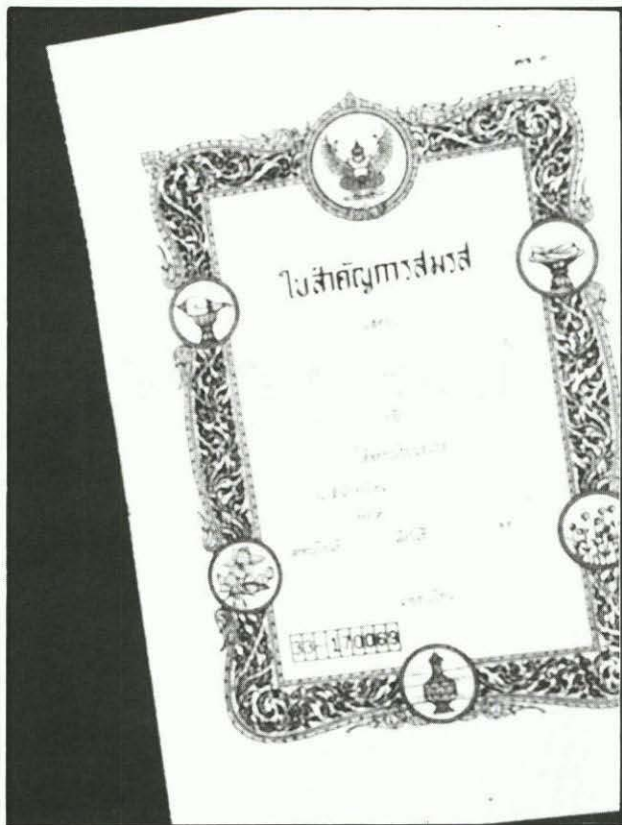
หลักที่ 13 คือ ตัวเลขตรวจสอบความถูกต้องของเลข 12 หลักแรก

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรฯ ทุกประเภทที่วราชนาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ทะเบียนทั่วไป

จดทะเบียนสมรสทำอย่างไร

1. คู่สมรสที่จะจดทะเบียนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- มีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ (กรณีที่คู่สมรสยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา)
- ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ
- ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมา ไม่เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดามารดา
- ผู้รับบุตรบุญธรรมจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้
- ไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นอยู่ในขณะนั้น
- สำหรับหญิงฝ่ายจะสมรสใหม่ต้องให้การสมรสครั้งก่อนสิ้นสุดลงไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เว้นแต่ - คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น - สมรสกับคู่สมรสเดิม - มีใบรับรองแพทย์ว่ามีได้มีครรภ์ หรือมีคำสั่งศาลให้สมรสได้

2. สถานที่จดทะเบียน

- ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเขตแห่งใดก็ได้ ทั่วราชอาณาจักร โดยไม่คำนึงถึงภูมิลำเนาของคู่สมรส

3. หลักฐานที่ใช้ในการจดทะเบียน

- บัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน
- สำหรับกรณีชาวต่างประเทศให้ใช้**
- หนังสือรับรองสถานภาพบุคคลจากสถานทูต หรือสถานกงสุล หรือองค์การของรัฐบาลประเทศนั้นมอบหมาย ที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว

-
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453
  - พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 มาตรา 5
  - หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.0402/1884 ลง 14 พฤศจิกายน 2534

แฟนเราจดทะเบียนสมรสหรือยัง

ศูนย์ ฯ 1548 ได้รับการสอบถามจากคุณสุภาพสตรีจำนวนมาก ประสงค์จะตรวจสอบว่าแฟนตนเองจดทะเบียนสมรสหรือยัง มีวิธีการอย่างไร ต้องใช้หลักฐานอะไรบ้าง และตรวจสอบได้ที่ไหน

การตรวจสอบข้อมูลบุคคลอื่น จะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับข้อมูลนั้น เช่น เป็นเจ้าของข้อมูล หรือมีนิติสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนการทะเบียนทั่วไป

ส่วนการทะเบียนทั่วไป ให้บริการประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาตรวจสอบและคัดรับรองสำเนาไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับทะเบียนการสมรส ทะเบียนการหย่า ทะเบียนการรับรองบุตร ทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม ทะเบียนการเลิกรับบุตรบุญธรรม ทะเบียนการบันทึกฐานะภริยา ทะเบียนการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ทะเบียนชื่อบุคคลที่ได้จดทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ และเขตต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งการขอรับบริการสามารถกระทำดังนี้

1. กรณีผู้ขอตรวจสอบไปตรวจสอบด้วยตนเอง จะเป็นการตรวจสอบทะเบียนของตนเองหรือตรวจสอบทะเบียนของผู้อื่นก็ได้ โดยผู้ขอตรวจสอบจะต้องแสดงหลักฐานคือบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาหลักฐานการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทะเบียนนั้น ๆ เช่น สำเนาหนังสือสัญญา ในกรณีที่ตรวจสอบของผู้อื่น

2. กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปตรวจสอบ จะเป็นการมอบอำนาจให้ไปตรวจสอบทะเบียนของตนเองหรือทะเบียนของผู้อื่นก็ได้ โดยต้องแสดงหลักฐานคือ

- สำเนาบัตรประจำตัวของผู้มอบและผู้รับมอบอำนาจ
- หนังสือมอบอำนาจหรือใบแต่งตั้งนายความ
- หลักฐานแสดงความเป็นผู้มีส่วนได้เสียของผู้มอบอำนาจ

ทั้งสองกรณีประชาชนสามารถมายื่นคำร้องขอตรวจสอบและคัดค้านสำเนาให้ ณ ส่วนการทะเบียนทั่วไป สำนักบริหารการทะเบียน วังไชยา ถนนนครสวรรค์ ดุสิต กทม. 10300 โทรศัพท์ 2812686, 2820776

3. กรณีที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ควรที่จะยื่นคำร้องขอตรวจสอบ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ และสำนักงานเขต ที่มีภูมิลำเนาอยู่ ทั้งนี้สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตนั้น ๆ จะขอตรวจสอบเป็นทางการมายังส่วนการทะเบียน โดยผู้ขอตรวจสอบต้องแสดงหลักฐานตามข้อ 1 หรือข้อ 2 แล้วแต่กรณี

“ทะเบียนสมรสสำคัญอย่างไร”

บรรณานุกรมของหนุ่มสาวรุ่นใหม่หรือบุคคลในวงการธุรกิจมักปฏิเสธการจดทะเบียนสมรสด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานา โดยหนุ่มสาวรุ่นใหม่มักคิดว่าหากมีความรักใคร่ชอบพอกัน จริใจและซื่อสัตย์ต่อกันแล้ว ไม่จำเป็นต้องเอากฎหมายมาเป็นเครื่องผูกมัด ในเมื่อสังคมก็ได้รับรู้จากการแต่งงานที่เป็นไปโดยเปิดเผย

สำหรับบุคคลในวงการธุรกิจก็มักจะเห็นว่าการจดทะเบียนสมรสเป็นเครื่องผูกมัดให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยความล่าช้าเสียเวลา จะซื้อขายอสังหาริมทรัพย์กันแต่ละทีก็จะต้องพาคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งไปให้ความยินยอม

บรรณานุกรมและเหตุผลที่หยิบยกมา เป็นส่วนหนึ่งที่มองว่าการจดทะเบียนสมรสไม่จำเป็นหรือจำเป็นน้อย ซึ่งอันที่จริงแล้วทะเบียนสมรสมีประโยชน์ และมีได้เป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินธุรกิจแต่อย่างใด

จึงขอหยิบยกประโยชน์และความจำเป็นของการจดทะเบียนสมรสมากล่าวโดยสรุป เพื่อความกระจ่างในแง่มุมมองดังกล่าว ดังนี้

ความมุ่งหมายของกฎหมายที่กำหนดให้มีการจดทะเบียนสมรสขึ้น นอกจากจะเป็นหลักฐานทางกฎหมายให้บุคคลภายนอก ซึ่งจะมีนิติสัมพันธ์ด้วย มาตรวจสอบว่าชายหรือหญิงนั้น ๆ มีสถานภาพการสมรสอย่างไร เช่น โสด สมรส หรือหย่าแล้ว ที่สำคัญทะเบียนการสมรสเป็นเอกสารหลักฐานสำหรับคุ้มครองสิทธิของคู่สมรส ดังนี้

1. เป็นหลักฐานที่แสดงว่าเป็นสามีภรรยาโดยถูกต้องตามกฎหมาย
2. เป็นหลักประกันที่สามีหรือภรรยาจะไปมีคู่สมรสใหม่โดยชอบด้วยกฎหมายอีกไม่ได้

3. บุตรที่เกิดมาเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดาและมารดา
  4. บุตรและภรรยาที่มีสิทธิใช้นามสกุลของสามี
  5. ททรัพย์สินที่หามาได้ระหว่างสมรส คู่สมรสมีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน
  6. คู่สมรสมีสิทธิรับมรดกซึ่งกันและกัน
  7. ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้
  8. เป็นหลักฐานสำคัญในการติดต่อราชการและธุรกิจ เช่น การขอสินเชื่อจากธนาคาร การซื้อขายบ้านหรือที่ดิน
  9. สร้างความอบอุ่นแก่ครอบครัว และเป็นที่ยอมรับของสังคม
  10. ครอบครัวได้รับการคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย
- สำหรับในแง่ที่ว่าทะเบียนสมรสจะเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจโดยเฉพาะในเรื่องของการให้ยินยอมทำนิติกรรม ชื่อ โอน ขาย อสังหาริมทรัพย์ ส่วนนี้คู่สมรสจะแก้ไขปัญหาเป็นผู้จัดการสินสมรสแต่เพียงฝ่ายเดียวได้ เช่น ให้สามีมีอำนาจขายที่ดินสินสมรสเพียงผู้เดียว เป็นต้น โดยให้นายทะเบียนระบุลงในทะเบียนสมรสไว้เป็นหลักฐาน หรือนำสัญญาแนบท้ายทะเบียนไว้ก็ได้

คงจะเห็นประโยชน์ของทะเบียนสมรสกันแล้วว่ามีความสำคัญอย่างไร หากยังมีปัญหาข้อสงสัยสอบถามเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 1548 ในวันเวลาราชการ

---

*ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457, 1461

*พ.ร.บ.ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505

“จดทะเบียนสมรสที่บ้าน ทำได้หรือไม่”

ใครที่ดูหนังไทยบ่อย ๆ จะเห็นภาพของนายอำเภอจดทะเบียนสมรสให้กับพระเอกนางเอก ที่ศฤงคารของว่าที่พ่อตาแม่ยายอะไรทำนองนั้น จึงเกิดความสงสัยว่าจะมีกี่แต่เฉพาะในหนังกรรมัง ในชีวิตจริงสมรสทำได้รึ ถึงทำได้ก็คงจะต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเป็นจำนวนมาก ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร มุมบริการในเสารนี้จึงนำมาเสนอต่อท่านผู้อ่านเพื่อความกระจ่างในเรื่องนี้

หนุ่มสาวที่ตัดสินใจแต่งงานกัน หลังจากทั้งคู่ใจกันมานานแสนนานแล้ว เพื่อความถูกต้องตามกฎหมาย ก็ควรจะไปจดทะเบียนสมรสกันที่สำนักทะเบียนอำเภอ หรือเขต ท่านผู้อ่านที่ติดตามมาโดยตลอดคงจะทราบดีว่า การจดทะเบียนสมรสนั้น สามารถยื่นขอจดทะเบียนได้ทุกสำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขต ทั่วประเทศ ที่ไหนก็ได้ โดยนำหลักฐานเพียงแค่มัตรประจำตัวประชาชนใบเดียวเท่านั้นก็พอ

แต่ถ้าเป็นการจดทะเบียนสมรสในสำนักทะเบียนที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแล้ว ก็ควรจะนำสำเนาทะเบียนบ้านไปด้วย เพื่อจะได้แก้ไขค่านำหน้านาม นามสกุล และทำบัตรประจำตัวประชาชนใหม่ในคราวเดียวกัน เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาในภายหลัง

วิธีการจดทะเบียนสมรสที่กล่าวไปข้างต้นนั้น เป็นเพียงหนึ่งในหลายวิธีเท่านั้น คู่สมรสยังสามารถทำได้อีกหลายแบบ และแบบหนึ่งก็คือ การจดทะเบียนสมรสนอกสำนักทะเบียน แบบที่ท่านเห็นในหนังนั้นแหละ ไม่ใช่ขยายครบสามารถทำได้จริง ๆ

วิธีการจดทะเบียนสมรสนอกสำนักทะเบียน

ขั้นแรก ให้คู่สมรสยื่นคำร้องแจ้งความประสงค์ต่อนายทะเบียนอำเภอ

กิ่งอำเภอ หรือเขต โดยระบุว่าจะให้นายทะเบียนไปจดทะเบียนสมรส วัน เวลา และสถานที่ใด แต่สถานที่ที่จะให้ออกไปจดทะเบียนสมรสนั้น จะต้องอยู่ในพื้นที่การปกครองของนายทะเบียนนั้น เช่น บ้านอยู่ในเขตอำเภอบางบัวทอง ก็ยื่นต่อคำร้องต่อนายอำเภอบางบัวทองให้ไปจดทะเบียน เป็นต้น

ขั้นต่อมา ถึงวันจดทะเบียน ผู้ร้องจะต้องจัดหาหนะรับส่ง หรือจ่ายค่าพาหนะแก่นายทะเบียนตามที่จ่ายจริง

ขั้นสุดท้าย เมื่อดำเนินการเรียบร้อยคือจดทะเบียนสมรสเสร็จ นายทะเบียนจะมอบหนังสือสำคัญแสดงการสมรสให้กับฝ่ายหญิงและชายคนละหนึ่งฉบับ เพื่อเป็นหลักฐาน แล้วเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพียง 200 บาท ต่อ 1 คู่เท่านั้น เป็นอันเสร็จพิธี

เป็นใจครับไม่ต้องรวยท่านก็สามารถทำได้ เหตุที่ระเบียบกำหนดไว้เช่นนี้ น่าจะเป็นการแสดงถึงความสำคัญของการมีครอบครัว ลูกหลานที่เกิดมาก็จะไม่มีปัญหา และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่คู่สมรส เพราะเท่ากับเป็นการเชิญนายอำเภอไปร่วมรับรู้การสมรส ถ้านายอำเภอติดราชการ ก็จะมอบหมายให้ปลัดอำเภอไปทำการแทน นับว่าเป็นการเข้าถึงประชาชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับประชาชนอีกทางหนึ่งทีเดียว แต่ถ้าจะหย่ากันก็ต้องเสียใจครับ บริการหย่าถึงบ้านไม่มีกำหนดไว้ครับ

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังโยชานางเลิ้ง ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

*กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติ

จดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478

การสมรส ณ สถานทูตของประเทศอื่น ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย

ปัจจุบันมีคู่สมรสที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทย ประสงค์จะทำการสมรสตามกฎหมายและประเพณีของประเทศอื่น แต่เนื่องจากมิได้เดินทางออกไปนอกประเทศไทย จึงได้ทำการสมรสตามแบบกฎหมายของประเทศนั้น โดยกระทำขึ้นภายในสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้น ๆ ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย และมีปัญหาว่าการสมรสดังกล่าวจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายไทยหรือไม่

ในกรณีการสมรสซึ่งได้กระทำตามกฎหมายหรือประเพณีของแต่ละประเทศ โดยกระทำขึ้นภายในสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้น ๆ ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย สามารถกระทำได้ แต่เนื่องจากมาตรา 1459 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติรับรองการสมรสซึ่งได้กระทำตามแบบของกฎหมายประเทศอื่นเฉพาะการสมรสในต่างประเทศเท่านั้น

ดังนั้น กรณีที่คู่สมรสซึ่งได้ทำการสมรสในสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของประเทศอื่น ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย ประสงค์จะให้การสมรสมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายของไทย จึงควรยื่นคำร้องขอจดทะเบียนการสมรสอีกครั้งหนึ่งต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขต เพื่อดำเนินการจดทะเบียนการสมรสตามมาตรา 1457 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478

หรือหัวหน้าคณะผู้แทนสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลจะร้องขอต่อ นายทะเบียนในเขตพื้นที่ออกไปจดทะเบียนการสมรส ณ สถานที่ประกอบพิธี หรือสถานที่อื่นภายในเขตอำนาจของนายทะเบียนนั้น ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478 ประกอบกับข้อ 22(1) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางทูต พ.ศ. 2527 โดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการ ทะเบียนราษฎร ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ก็ได้

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียน และบัตรฯ ทุกประเภททั่วราชอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทาง โทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

จดทะเบียนสมรสที่หนึ่งแล้ว จะหย่าอีกที่หนึ่งทำได้หรือไม่

วิธีการหย่าตามกฎหมาย สามารถกระทำได้ 2 วิธีคือ การหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย และการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล

กรณีการหย่าโดยความยินยอมนั้น คู่หย่าจะต้องตกลงกันในเรื่องทรัพย์สิน การปกครองบุตร และเรื่องอื่น ๆ ถ้ามีเสียก่อน โดยทำเป็นหนังสือสัญญาหย่า จากนั้นจึงไปยื่นคำร้องขอหย่าโดยแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมกับหนังสือสัญญาหย่าและหลักฐานการสมรสต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องยื่นใบคำร้องขอหย่า ณ สำนักทะเบียนที่ตนเคยจดทะเบียนสมรส และไม่ต้องคำนึงถึงภูมิลำเนาของคู่หย่าว่าอยู่ที่ใด

สำหรับคู่หย่าที่ตกลงจะหย่าขาดจากกัน แต่ทั้งคู่มีภูมิลำเนาอยู่คนละแห่ง เช่น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาศัยอยู่ต่างประเทศ ไม่สามารถที่จะมายื่นคำร้องขอจดทะเบียนหย่าพร้อมกัน ณ สำนักทะเบียนแห่งเดียวกันได้ ก็สามารถที่จะยื่นคำร้องขอหย่าได้เช่นกัน เรียกว่า การหย่าต่างสำนักทะเบียน

สำหรับขั้นตอนของการยื่นคำขอจดทะเบียนหย่าต่างสำนักทะเบียนนั้น คู่หย่าจะต้องตกลงกันในเรื่องทรัพย์สิน การปกครองบุตร หรือเรื่องอื่น ๆ ถ้ามี เช่นเดียวกับการหย่า ณ สำนักทะเบียนเดียวกัน พร้อมทั้งตกลงว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ยื่นคำร้องก่อนหลัง แต่ละฝ่ายจะยื่นคำร้อง ณ สำนักทะเบียนใด เมื่อตกลงกันได้แล้วให้คู่หย่ายื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ณ สำนักทะเบียนตามที่ได้ตกลงกัน

โดยแสดงหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ หลักฐานการทะเบียนสมรส และหนังสือหย่าหรือสัญญาหย่า

เมื่อนายทะเบียนแห่งแรกได้รับคำร้องก็จะส่งสำเนาหลักฐานต่าง ๆ ให้นายทะเบียนแห่งที่สอง ที่คู่หย่าอีกฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องไว้ได้ตรวจสอบ เมื่อถูกต้องนายทะเบียนแห่งที่สองก็จะออกใบสำคัญการหย่าให้พร้อมกับส่งใบสำคัญการหย่าอีก 1 ฉบับไปให้สำนักทะเบียนแห่งแรก เพื่อมอบให้แก่ผู้ร้องคนแรกเก็บไว้เป็นหลักฐาน

การหย่ากรณีนี้จะมีผลสมบูรณ์ เมื่อสำนักทะเบียนแห่งที่สองได้จดทะเบียนหย่าเรียบร้อยแล้ว

---

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1501, 1514, 1522

* หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท.0313/ว 988 ลงวันที่ 6 กันยายน 2525

ศาลพิพากษาให้หย่าขาดจากกันแล้ว ต้องไปขอจดทะเบียนการหย่าอีกหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดว่า การสมรสจะสิ้นสุดลงด้วยเหตุ 3 ประการคือ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตาย หรือ คู่สมรสหย่าขาดจากกัน หรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส

สำหรับการหย่านั้น สามารถดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

1) การหย่าโดยความยินยอม ได้แก่ กรณีที่คู่สมรสตกลงที่จะหย่าขาดจากกันโดยตกลงกันในเรื่องต่าง ๆ (ถ้ามี) แล้ว เช่น ทรัพย์สิน การปกครองบุตร ฯลฯ ซึ่งสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนการหย่าได้ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตใดก็ได้ การหย่าดังกล่าวจะมีผลสมบูรณ์เมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการหย่าให้แล้ว

2) การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล ได้แก่ กรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้หย่าขาดจากกัน โดยมีเหตุในการฟ้องหย่า เช่น สามีอุบการะเลียงดูหรือยกย่องหญิงอื่นจนที่ภรรยาหรือภรรยาผีคู่ สามีหรือภรรยาใจทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี สามีหรือภรรยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร เป็นต้น ในกรณีนี้การหย่าจะมีผลนับตั้งแต่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้หย่าขาดจากกันเป็นต้นไป

อย่างไรก็ดี แม้การหย่าโดยคำพิพากษาของศาลจะมีผลนับแต่เวลาที่คำพิพากษาถึงที่สุด แต่จะอ้างให้เป็นเหตุเสื่อมสิทธิของบุคคลภายนอกผู้กระทำการ

โดยสุจริตไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนการหย่านั้นแล้ว (ตามนับมาตรา) 1531
วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้วาง
ระเบียบการจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 สำหรับการจดทะเบียน
การหย่าตามคำพิพากษาของศาล โดยกำหนดให้คู่หย่าทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนการหย่าตามคำพิพากษาของศาลได้
โดยนำสำเนาคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดที่มีคำรับรองว่าถูกต้องมาแสดงต่อ
นายทะเบียน

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1514, 1515, 1516, 1531

- ระเบียบการจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538

การจดทะเบียนสมรสระหว่าง ชาวต่างประเทศกับคนไทย

ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ การสัญจรไป-มา ติดต่อกับปะกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นพูดคุยกัน โทรศัพท์ โทรสาร โทรภาพ หรือเดินทางมาพบกันโดยใช้ระยะเวลาอันสั้น

ประเทศไทยของเราก็เช่นกัน มีลักษณะเป็นประเทศเปิด คือยินดีต้อนรับคนต่างชาติต่างภาษาทุกหมู่เหล่า ความใกล้ชิด ความผูกพัน ความรักใคร่ จนกระทั่งตกลงปลงใจแต่งงานอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยากันในเวลาต่อมา

ในเมื่อได้ร่วมหัวจมท้ายเป็นสามีภรรยากันแล้ว จึงมีข้อสงสัยขึ้นมาว่า บุคคลเหล่านั้นจะมาจดทะเบียนสมรสได้ถูกต้องตามกฎหมายไทยได้หรือไม่ บุคคลนั้น ๆ จะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร และจะไปจดทะเบียนสมรสได้ที่ไหน ต้องใช้หลักฐานอะไรบ้าง

ฉะนั้น เพื่อให้ชาวต่างประเทศที่มีความประสงค์จะจดทะเบียนสมรสกับคนไทย ไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงไทยก็ตาม สามารถจะกระทำได้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของผู้ที่จะจดทะเบียนสมรส

1. มีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์
2. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือไร้ความสามารถ
3. ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมา ไม่เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดามารดา
4. ผู้รับบุตรบุญธรรมจะสมรสกับบุตรบุญธรรมไม่ได้

5. ไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น

6. หญิงหม้ายจะสมรสใหม่ เมื่อการสมรสครั้งก่อนได้สิ้นสุดไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เว้นแต่

- คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น
- สมรสกับคู่สมรสเดิม
- มีใบรับรองแพทย์ว่ามีได้มีครรภ์
- ศาลมีคำสั่งให้สมรสได้

7. ชาย หญิงที่มีอายุไม่ครบ 17 ปีบริบูรณ์ ศาลอาจอนุญาตให้สมรสได้

สถานที่จดทะเบียนสมรส

สามารถทำได้ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ในประเทศ จดทะเบียนได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ และเขตทุกแห่ง

2. ต่างประเทศ จดได้ที่สถานทูต หรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

เอกสารหลักฐานที่ต้องเตรียมไป

1. บัตรประจำตัวประชาชน
2. สำเนาทะเบียนบ้านของคนไทย
3. สำเนาหนังสือเดินทางของผู้เป็นชาวต่างประเทศ
4. หนังสือรับรองสถานภาพบุคคลจากสถานทูต หรือสถานกงสุลหรือองค์การของรัฐบาลประเทศนั้นมอบหมาย พร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย และมีคำรับรองการแปลถูกต้อง

5. คู่สมรสที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (อายุ 20 ปีบริบูรณ์) ต้องนำบิดามารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบธรรมไปให้ความยินยอม

หากหญิงไทยจดทะเบียนสมรสแล้ว หากเป็นสำนักทะเบียนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เจ้าหน้าที่จะเปลี่ยนนามสกุล พร้อมกับทำบัตรประจำตัวประชาชนใหม่ในคราวเดียวกัน หากไปจดทะเบียนที่อำเภอหรือเขตอื่น จะต้องนำใบทะเบียนสมรสไปแก้ไขนามสกุลในทะเบียนบ้าน และทำบัตรใหม่ภายใน 90 วัน

หากมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรทุกประเภททั่วราชอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันเวลาราชการ

วิธีแก้ปัญหาค่าการจดทะเบียนสมรสซ้อน

ปัญหาค่าการจดทะเบียนสมรสซ้อนเกิดขึ้นนับตั้งแต่กฎหมายได้กำหนดให้ชายหรือหญิง ต้องมีคู่ครองโดยชอบด้วยกฎหมายเพียงคนเดียวเท่านั้น และปัจจุบันนี้ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น พร้อม ๆ กับความเจริญของสังคมบ้านเมือง จะเห็นได้ว่ามีข่าวทำนองนี้เกิดขึ้นเสมอ และมักจะมีความรุนแรงเกิดตามมาด้วย

การสมรสซ้อนเป็นอย่างไร และเมื่อเกิดปัญหานี้จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร

การสมรสซ้อน คือการที่ชายหรือหญิงมีคู่สมรสถูกต้องตามกฎหมาย อยู่แล้วยังไปจดทะเบียนสมรสกับคนอื่นอีก โดยที่การสมรสเดิมยังไม่สิ้นสุด ที่ว่าการสมรสเดิมยังไม่สิ้นสุด หมายถึง ยังไม่มีการหย่าขาดจากคู่สมรสเดิมตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่คู่สมรสเดิมยังมีชีวิตอยู่

การแก้ไขปัญหาค่าการจดทะเบียนสมรสซ้อนมี 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 ให้คู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสซ้อนไปจดทะเบียนหย่ากันเสีย หากทำได้ดังนี้ทุกอย่างก็จะเรียบร้อย

วิธีที่ 2 หากใช้วิธีที่ 1 ไม่ได้ผล ก็คงจะต้องพึ่งอำนาจศาลกันไป โดยการนำสำเนาทะเบียนสมรสฉบับที่สมบูรณ์ กับฉบับที่จดทะเบียนซ้อน ไปกล่าวอ้างต่อศาล เพื่อให้ศาลสั่งให้ทะเบียนสมรสฉบับที่ซ้อนเป็นโมฆะ สำหรับวิธีที่ 2 นี้ เมื่อศาลสั่งให้ทะเบียนสมรสซ้อนเป็นโมฆะแล้ว จะต้องแจ้งให้นายทะเบียนบันทึกความเป็นโมฆะลงในทะเบียนสมรสที่ซ้อน เพื่อเป็นหลักฐานไว้ด้วย

**หากประสบปัญหานี้ ควรรีบแก้ไขโดยด่วน เพื่อไม่ให้มีปัญหา
สืบเนื่องต่อไป**

**หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
นางเล็ง ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ**

สถานภาพการสมรสตรวจสอบได้หรือไม่

การจดทะเบียนสมรส เปรียบเสมือนการประกาศการใช้ชีวิตคู่ของชายและหญิง โดยมีกฎหมายรับรองว่า นับจากนี้ไปทั้งคู่จะกลายเป็นหุ้นส่วนชีวิตของกันและกันต่อไป แต่มีเงื่อนไขบางประการที่กำหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนสมรส เช่น ต้องมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นคนวิกลจริต ไม่เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป หรือลงมา และชายหญิงต้องไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นเป็นต้น

สำหรับการจดทะเบียนสมรส คู่สมรสสามารถยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสที่สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสตามท้องที่ที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ เนื่องจากการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสจะยื่นที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตใดก็ได้นี่เอง อาจทำให้ผู้ที่จะเป็นคู่สมรสเกิดความไม่แน่ใจว่า อีกฝ่ายหนึ่งได้จดทะเบียนสมรสกับบุคคลอื่นแล้วหรือไม่ จึงเกิดปัญหาว่าเช่นนี้จะสามารถตรวจสอบสถานภาพการสมรสของบุคคลได้หรือไม่

การขอตรวจสอบสถานภาพการสมรสของบุคคล สามารถกระทำได้ แต่เนื่องจากสถานภาพการสมรสเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลทะเบียนประวัติซึ่งตามกฎหมายให้ถือเป็นความลับ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผย เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียจะขอตรวจสอบเท่านั้น กรณีชายหญิงที่เป็นคู่รักกัน กฎหมายยังไม่ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงไม่สามารถยื่นคำร้องขอตรวจสอบสถานภาพการสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งได้ แต่ถ้าเป็นคู่สมรสกันแล้ว หรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วน

เสียอื่น สามารถยื่นคำร้องขอตรวจสอบได้โดยแสดงหลักฐานทะเบียนสมรสหรือหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ เช่น บัตรข้าราชการ บัตรพนักงานองค์การของรัฐ หรือจะทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาดำเนินการแทนก็ได้

โดยยื่นคำร้องขอตรวจค้นและคัดสำเนาทะเบียนครอบครัวต่อ นายทะเบียนกลาง ได้ที่ส่วนการทะเบียนทั่วไป สำนักบริหารการทะเบียน วังไชยา นางเลิ้ง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร หรือนายทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตเพื่อส่งให้นายทะเบียนกลางดำเนินการต่อไปก็ได้

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง ดุสิต กทม. 10300 ในวันและเวลาราชการ

รับบุตรบุญธรรม ทำอย่างไร (1)

หลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติของผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรมและผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม

- ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และต้องมีอายุแก่กว่าผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี

- ผู้เป็นบุตรบุญธรรมที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ต้องให้ความยินยอมด้วยตนเอง

- กรณีผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ จะต้องได้รับความยินยอมจากบิดาและมารดา กรณีที่มีทั้งบิดาและมารดา

บิดาหรือมารดา กรณีที่มารดาหรือบิดาตาย หรือ ถูกถอนอำนาจปกครอง ต้องมีผู้ปกครองให้ความยินยอมแทน

- กรณีไม่มีผู้ให้ความยินยอม ผู้แทนโดยชอบธรรมหรืออัยการจะร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้

- กรณีผู้เยาว์ถูกทอดทิ้ง และอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ให้ผู้แทนสถานสงเคราะห์เป็นผู้ให้ความยินยอมแทนบิดามารดา

- ผู้จะรับบุตรบุญธรรมหรือผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม ถ้ามีคู่สมรสอยู่ต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสก่อน ในกรณีที่คู่สมรสไม่อาจให้ความยินยอมได้หรือไปเสียจากภूमิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่และหาตัวไม่พบเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ต้องร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งอนุญาตแทนการให้ความยินยอมของคู่สมรสนั้น

- ผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลใดอยู่จะเป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นอีกในขณะเดียวกันไม่ได้เว้นแต่เป็นบุตรบุญธรรมของคู่สมรสของผู้รับบุตรบุญธรรม

รับบุตรบุญธรรม (2)

มุขบริการเสาร์นี้เป็นเรื่องการรับบุตรบุญธรรมต่อจากเสาร์ที่แล้ว
 ใครต้องการรับบุตรบุญธรรมต้องไปจดทะเบียน
 สถานที่จดทะเบียน ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอและสำนักงานเขตใดก็ได้
 ทิวราชอาณาจักร

หลักฐานที่ใช้ในการจดทะเบียน ได้แก่

1. บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้
2. สำเนาสูติบัตรหรือทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม
 (กรณียังไม่สามารถมีบัตรประจำตัวประชาชน)
3. บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ของผู้ที่จะ
 เป็นบุตรบุญธรรม (กรณีมีบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว)
4. หนังสือแสดงความยินยอมของบิดามารดา (กรณีผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม
 ยังไม่บรรลุนิติภาวะ)
5. หนังสือแสดงความยินยอมของสามีหรือภรรยาของผู้ที่จะเป็นบุตรและ
 ของผู้ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (กรณีมีสามีหรือภรรยาแล้ว)

**ขั้นตอนในการติดต่อขอจดทะเบียน (กรณีผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม
 บรรลุนิติภาวะแล้ว)**

ผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอ
 กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต

ผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมที่มีคู่สมรสต้องนำคู่สมรสมาให้ความ
ยินยอม

นายทะเบียนพิจารณาหลักฐานเอกสารตรวจสอบคุณสมบัติถูกต้อง
แล้ว รับผิดชอบและแนะนำให้ผู้จดทะเบียนขอสำเนาทะเบียน
ไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
นางเลิ้ง ดุสิต กทม. 10300 ในวันและเวลาราชการ

ต่างชาติจะรับลูกบุญธรรม

ว่าด้วยการขอรับบุตรบุญธรรมต้องทำอะไรไปสองตอนแล้ว ยังไม่จบ
สัปดาห์นี้ หากจะรับเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นบุตรบุญธรรมมีขั้นตอนปฏิบัติ
อย่างไร

ขั้นตอนการขอจดทะเบียน

ต้องยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรม ตาม พ.ร.บ.การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมก่อน ดังนี้

ผู้ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ (รวมถึง
ชาวต่างประเทศด้วย) ให้ยื่นคำขอ ณ ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรม (บ้านราชวิถี กรมประชาสงเคราะห์)

สำหรับผู้ที่มิมีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่นยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ณ
ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือที่ทำการประชาสงเคราะห์จังหวัด พร้อม
หนังสือยินยอมจากบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอม

ชาวต่างประเทศที่มีภูมิลำเนาถาวรอยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอผ่าน
หน่วยงานประชาสงเคราะห์ หรือองค์การสังคมสงเคราะห์ที่รัฐบาลของประเทศนั้น
มอบหมายให้ดำเนินการในเรื่องบุตรบุญธรรม

เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว
ให้ยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อขอจดทะเบียน ณ สำนักทะเบียน
ที่ปรากฏตามหนังสือ อนุมัติของคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
นายทะเบียนพิจารณาเอกสาร ตรวจสอบคุณสมบัติ เห็นว่าถูกต้อง
แล้วรับจดทะเบียนพร้อมแนะนำให้ผู้จดทะเบียนขอสำเนาทะเบียน
ไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

เลิกรับบุตรบุญธรรม

กรณีที่มีผู้รับบุตรบุญธรรมและผู้เป็นบุตรบุญธรรม ตกลงยินยอมเลิกเป็นบุตรบุญธรรมทั้งสองฝ่าย ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมจะต้องมีคำพิพากษาของศาลให้สั่งเลิกเสียก่อน

สถานที่จดทะเบียน ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ สำนักงานเขต แห่งใดก็ได้ทั่วราชอาณาจักร

หลักฐานที่ใช้ในการติดต่อ

- บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ของผู้รับรองบุตรบุญธรรม

- สำเนาสูติบัตร หรือทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรม (กรณีที่เป็นบุตรบุญธรรมยังไม่สามารถมีบัตรประจำตัวประชาชน) บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรม (กรณีผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรมมีบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว)

- สำเนาทะเบียนรับบุตรบุญธรรม

ขั้นตอนในการติดต่อ

- ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรม ตกลงยินยอมเลิกเป็นบุตรบุญธรรม โดยที่ยื่นคำร้องขอพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการจดทะเบียนต่อนายทะเบียน

- กรณีผู้เป็นบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ บิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยชอบธรรม ต้องมาให้ความยินยอมด้วย

- นายทะเบียนพิจารณาหลักฐาน และคุณสมบัติหลักเกณฑ์เห็นว่าถูกต้องรับจดทะเบียน และแนะนำให้ผู้จดทะเบียน ขอสำเนาทะเบียนไว้เป็นหลักฐานต่อไป

กำหนดเวลา ภายในวันเดียว

เด็กที่เป็นบุตรบุญธรรม มีสิทธิตามกฎหมายอย่างไร

คงจะเป็นที่เข้าใจกันแล้วว่า พ่อหรือแม่บุญธรรมกับลูกบุญธรรมมิใช่สายเลือดเดียวกัน, แต่เกิดจากความยินยอมพร้อมใจกันระหว่าง พ่อ หรือแม่บุญธรรม กับพ่อแม่ที่แท้จริงของเด็ก และเด็กที่จะผูกสัมพันธ์ จดทะเบียนเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อผลบางประการ เช่น เพื่อนาคตของเด็ก หรือเพื่อให้ผู้รับบุตรบุญธรรมที่ไม่มีลูก ได้มีลูกที่เลือกสรรแล้วสนใจปรารถนา

การเป็นบุตรบุญธรรมดังที่กล่าวมานี้ ท่านทราบหรือไม่ว่า กฎหมายจะให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กให้มีฐานะอย่างเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของพ่อแม่บุญธรรมนั้นทันที นับแต่วันที่จดทะเบียน โดยมีสิทธิใช้นามสกุลของพ่อหรือแม่บุญธรรม และที่สำคัญจะมีสิทธิได้รับมรดกของพ่อหรือแม่บุญธรรมด้วย โดยที่พ่อหรือแม่บุญธรรมไม่มีสิทธิที่จะมารับมรดกของลูกบุญธรรม

นอกจากนี้แล้ว เด็กก็จะไม่เสียสิทธิที่พึงมีตามกฎหมายในครอบครัวเดิมแต่อย่างใด กล่าวคือยังมีสิทธิรับมรดกของพ่อแม่เดิมได้อีกด้วย อีกทั้งพ่อแม่เดิมยังมีสิทธิที่จะไปมาหาสู่ เยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขติดต่อสัมพันธ์ได้ตามสมควร

และกฎหมายยังเข้าไปคุ้มครองเด็ก มิให้พ่อหรือแม่บุญธรรมตัดความสัมพันธ์ของการเป็นบุตรบุญธรรม โดยพ่อแม่บุญธรรมจะเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ ต้องได้รับความยินยอมจากพ่อแม่เดิมเสียก่อน และจะฟ้องให้มีการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่มีเหตุอันควรไม่ได้อีกด้วย

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยสถานางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

---

* - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1598/21, 1598/29, 1598/28
- พ.ร.บ.ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505

การจดทะเบียนรับรองบุตร

การจดทะเบียนรับรองบุตร เป็นวิธีการหนึ่งที่จะให้บุตรนอกสมรสเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดา โดยบิดาต้องยื่นคำร้องขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนพร้อมนำเอกสารประกอบ คือ บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ของบิดาและมารดา สำเนาสูติบัตรทะเบียนบ้านที่ปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้บุตรเมื่อนายทะเบียนพิจารณาหลักฐานเห็นว่าถูกต้องแล้ว จะให้มารดาและเด็กลงชื่อให้ความยินยอมต่อหน้านายทะเบียนแล้วจึงจะรับจดทะเบียนรับรองบุตรให้

กรณีที่ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตรต่อนายทะเบียน ถ้าเด็กและมารดาเด็กคนหนึ่งคนใดหรือทั้งสองคนไม่มาให้ความยินยอมด้วยตนเอง นายทะเบียนจะมีหนังสือสอบถามไปยังผู้ที่ไม่มาว่าจะยินยอมหรือไม่ เมื่อนายทะเบียนได้รับหนังสือแจ้งความยินยอมจากบุคคลดังกล่าว นายทะเบียนจะรับจดทะเบียนให้ แต่ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความยินยอมภายใน 60 วัน นับแต่การแจ้งนั้นถึงเด็กหรือมารดาเด็ก ให้สันนิษฐานว่าเด็กหรือมารดาเด็กไม่ให้ความยินยอม ถ้าเด็กหรือมารดาเด็กอยู่ในประเทศไทยให้ขยายเวลานับเป็น 180 วัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว นายทะเบียนจะแจ้งให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบถึงสาเหตุที่ไม่อาจรับจดทะเบียนได้ทันที

ในกรณีที่เด็กหรือมารดาเด็ก คัดค้านว่าผู้ขอจดทะเบียนไม่ใช่บิดา หรือไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อาจให้ความยินยอมได้ การจดทะเบียนเด็กเป็นบุตรต้องมีคำพิพากษาของศาล

นอกจากนี้ท่านสามารถยื่นคำร้องขอให้นายทะเบียน ออกไปบริการจดทะเบียนรับรองบุตรที่บ้านพักของท่านก็ได้ หรืออาจจะยื่นคำร้องขอจดทะเบียนรับรองบุตร ณ ตำบลหมู่บ้านของท่านได้อีกทางหนึ่งในกรณีที่ทางราชการได้จัดหน่วยบริการอำเภอเคลื่อนที่ออกไปบริการ ณ ตำบลหมู่บ้านของตนเอง

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

---

* - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1548

- พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 มาตรา 19

การจดทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

ในปัจจุบันนี้ คนไทยจำนวนไม่น้อยที่ไปทำงาน หรือศึกษาต่อ หรือไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอยู่ในต่างประเทศ และเกิดความสัมพันธ์ทางครอบครัวกับคนไทยด้วยกันบ้าง ชาวต่างประเทศบ้าง จะโดยการจดทะเบียนสมรสก็ดี เป็นบุตรบุญธรรมของชาวต่างประเทศก็ดี หรือเกิดแต่แล้วหย่าจากภรรยาหรือสามีที่เป็นชาวต่างประเทศก็ตาม เมื่อบุคคลเหล่านั้นได้กลับเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ถ้าหากความสัมพันธ์ทางครอบครัวดังกล่าว ได้ทำกันตามกฎหมายไทย โดยการจดทะเบียน ณ สถานทูตไทยในต่างประเทศ ก็สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานแสดงสิทธิของตนในประเทศไทยได้ทันที แต่ถ้าได้ทำตามแบบกฎหมายของต่างประเทศแล้ว สามารถใช้สิทธิอันพึงมีตามนิติกรรมนั้น ๆ ได้โดยการจดทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

วิธีการคือ ต้องนำหลักฐานการจดทะเบียนหรือคำสั่งศาล หรือเอกสารสิทธิ์ในลักษณะดังกล่าว ที่ทำตามแบบกฎหมายต่างประเทศ พร้อมบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทางมาแปลเป็นภาษาไทย แล้วยื่นเรื่องให้กระทรวงการต่างประเทศรับรองคำแปล จึงนำไปขอบันทึกฐานะแห่งครอบครัว ณ สำนักทะเบียนอำเภอ กิ่งอำเภอหรือเขต เพื่อเป็นหลักฐานแสดงสิทธิต่อไป ทั้งนี้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมแต่ประการใด

ดังนั้น หากท่านอยู่ต่างประเทศ ควรที่จะได้ดำเนินการภายใต้กฎหมายไทย โดยดำเนินการที่สถานทูตไทยในต่างประเทศ ก็จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ตั้งแต่ต้นไม่ว่าจะเป็นการแจ้งเกิด การจดทะเบียนสมรส หรืออื่นใดก็ตาม

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยสถานางเลิ้ง ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

เกร็ดความรู้เกี่ยวกับการทำพินัยกรรม

คนเราเมื่อตายไปแล้ว มีวิธีการแบ่งปันมรดกหรือทรัพย์สิน อย่างไรบ้าง

ในกรณีที่ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของมรดกหรือทรัพย์สินต่าง ๆ นั้น มิได้ทำพินัยกรรมเอาไว้ กฎหมายได้กำหนดการตกทอดแห่งทรัพย์สินมรดกเอาไว้ว่า กองมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งเรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” แต่ถ้าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมเอาไว้ ผู้รับมรดกทั้งหลายก็คือ “ผู้รับพินัยกรรม”

ทายาทโดยธรรมมี 6 ลำดับ แต่ละลำดับมีสิทธิ์ได้รับมรดกก่อนหลังตามลำดับ คือ

1. ผู้สืบสันดาน
2. บิดามารดา
3. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
4. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
5. ปู่ย่าตายาย
6. ลุง ป้า น้า อา

ส่วนคู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น ก็เป็นทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกับผู้สืบสันดานด้วย ทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกันจะได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน ถ้าในลำดับหนึ่งมีทายาทโดยธรรมคนเดียว ทายาทโดยธรรมคนนั้นมีสิทธิ์ได้รับส่วนแบ่งทั้งหมด ถ้าพิจารณาดูหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า กฎหมายได้ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่บรรดาทายาทโดยธรรมของผู้ตาย ซึ่งเป็นเจ้ามรดกหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้ามรดกหรือทรัพย์สิน หากมีความประสงค์ที่จะกำหนดให้ผู้ใดผู้หนึ่งไม่ว่าจะเป็นทายาทโดยธรรมหรือไม่ก็ตาม เป็นผู้รับทรัพย์สินของตนก็สามารถทำได้ โดยจัดทำเป็นพินัยกรรม

**พินัยกรรมคือ คำสั่งสุดท้าย ซึ่งแสดงเจตนากำหนดการเมื่อตาย
ในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่างๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อให้เกิด
ผลบังคับตามกฎหมาย**

ปัจจุบันกฎหมายกำหนดรูปแบบและวิธีการจัดทำพินัยกรรม รวม 5 แบบ
คือ พินัยกรรมแบบธรรมดา พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ พินัยกรรมทำเป็น
เอกสารฝ่ายเมือง พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ และพินัยกรรมทำด้วยวาจา ใน
การทำพินัยกรรมนั้น จะทำตามแบบใดก็มีผลตามกฎหมายเช่นเดียวกัน

**หากมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรทุก
ประเภททั่วราชอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์ หมายเลข 1548
(ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนัก
บริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300
ในวันและเวลาราชการ**

การทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

พินัยกรรม คือคำสั่งครั้งสุดท้าย ซึ่งแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินหรือกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อที่จะเกิดผลบังคับตามกฎหมาย ในเมื่อผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตาย โดยทำแบบใดแบบหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้

ปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 กำหนดรูปแบบและวิธีการจัดทำพินัยกรรม รวม 5 แบบ คือ พินัยกรรมธรรมดา พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ และพินัยกรรมทำด้วยวาจา ในการทำพินัยกรรมนั้นจะทำตามแบบใดก็มีผลตามกฎหมายเช่นเดียวกัน

การทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่กฎหมายเปิดโอกาสให้เจ้ามรดกหรือเจ้าของทรัพย์สิน สามารถเลือกแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินว่าจะยกหรือแบ่งส่นบางส่วนให้แก่ผู้ใด จำนวนมากน้อยอย่างไร และเพื่อให้พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ มีผลใช้บังคับตามกฎหมาย จึงขอแนะนำแนวทางการจัดทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับดังนี้

1. รูปแบบลักษณะการจัดทำ

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ คือพินัยกรรมที่ผู้ทำพินัยกรรมเขียนข้อความในพินัยกรรมทั้งหมดพร้อมกับลงลายมือชื่อด้วยตนเอง พินัยกรรมนั้น ๆ ก็จะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอต่อเจ้าพนักงาน เพื่อให้จัดทำให้แต่อย่างใด

การทำพินัยกรรมรูปแบบนี้ ถึงแม้เจ้าพนักงานมิได้จัดทำให้และแบบฟอร์มในการจัดทำก็ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนก็ตาม ถ้าผู้ทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับลือเลียนรูปแบบฟอร์มการทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองที่เจ้าพนักงานของอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขตจัดทำพินัยกรรมดังกล่าวก็จะมี ความครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ตามกฎหมายมากกว่าที่จะกำหนดรูปแบบฟอร์ม ขึ้นมาเองตามใจชอบ

2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดทำ

2.1 ผู้ทำพินัยกรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

2.2 พินัยกรรมนั้นต้องเขียนเป็นหนังสือ โดยผู้ทำพินัยกรรมเขียนข้อความในพินัยกรรมทั้งหมด พร้อมกับลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรมด้วยตนเอง จะให้ผู้อื่นเขียนหรือพิมพ์แทนไม่ได้

2.3 ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเองเท่านั้น

2.4 จะมีพยานด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าผู้ทำพินัยกรรมให้มีพยานลงลายมือชื่อยืนยันรับรองข้อความในพินัยกรรมด้วยก็จะเกิดผลดี คู่กรณีฝ่ายตรงข้ามจะได้แย้งคัดค้านไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งชี้ขาดถึงความเป็นโมฆะหรือความสูญเปล่าของพินัยกรรมนั้น

2.5 ถ้ามีการชู้ด ลบ ตก เต็ม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมกำกับไว้ด้วยทุกแห่ง

2.6 ข้อความในพินัยกรรมต้องไม่กำหนดเงื่อนไขว่า ให้ผู้รับพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์สินของเขาเองให้แก่ผู้ทำพินัยกรรมหรือบุคคลภายนอก หรือกำหนดตัวบุคคลที่ไม่อาจทราบตัวแน่นอนได้เป็นผู้รับพินัยกรรม หรือระบุทรัพย์สินที่ยกให้ไม่ชัดเจนจนไม่อาจที่จะทราบได้แน่นอน

3. การเก็บรักษาพินัยกรรม

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับเป็นกิจการส่วนบุคคลที่ระเบียบกฎหมายเปิดช่องให้ประชาชนทั่วไปจัดทำกันได้เอง การเก็บรักษาก็ต้องเก็บรักษาکنไว้เองด้วย เช่น ผ่ากผู้หลักผู้ใหญ่ที่ผู้ทำพินัยกรรมเคารพนับถือเป็นผู้เก็บรักษาเอาไว้ จนกว่าผู้ทำพินัยกรรมจะถึงแก่ความตายจึงค่อยนำมาประกาศบอกกล่าวแก่ทายาทว่าเจ้ามรดกยกทรัพย์สินให้ใคร จำนวนเท่าใดบ้าง หรือผู้ทำพินัยกรรมจะนำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับของตนใส่ซองปิดผนึกลงลายมือชื่อตรงคาบรอยผนึกให้เรียบร้อย พร้อมพยาน 2 คนไป ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขต แห่งใดก็ได้เพื่อฝากของพินัยกรรมดังกล่าวไว้กับเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เมื่อนายอำเภอจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม และวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรมลงไว้บนซอง และประทับตราประจำตำแหน่ง แล้วให้นายอำเภอผู้ทำพินัยกรรม และพยานลงชื่อบนซองนั้น หลังจากที่นายอำเภอเก็บรักษาพินัยกรรมไว้เรียบร้อยแล้ว จะให้ไปรับพินัยกรรมแก่ผู้ทำพินัยกรรมไป เพื่อฝากให้แก่ผู้ที่จะมาขอรับพินัยกรรมไปประกาศแบ่งปันทรัพย์สินหลังจากที่ผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตายไปแล้วก็ได้เช่นกัน

4. ข้อแตกต่างระหว่างพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับกับพินัยกรรมแบบเอกสารลับ

4.1 เจ้ามรดกหรือเจ้าของทรัพย์สินจะต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับด้วยตนเองเท่านั้น ส่วนพินัยกรรมแบบเอกสารลับเป็นการทำพินัยกรรมธรรมดาคือให้บุคคลอื่นพิมพ์หรือเขียนก็ได้ หรือจะนำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับอย่างใดอย่างหนึ่งไปฝากทางอำเภอเก็บไว้ก็ได้

4.2 ผู้ทำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเองเท่านั้น ส่วนพินัยกรรมแบบเอกสารลับ (แบบธรรมดา) ผู้ทำพินัยกรรมไม่จำเป็นต้อง

ต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง เพียงแต่ลงลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนในขณะนั้นก็ได้

4.3 พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับไม่ต้องมีพยาน ส่วนพินัยกรรมแบบเอกสารลับ (แบบธรรมดา) ต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองข้อความในพินัยกรรมอย่างน้อย 2 คน ทุกครั้งที่จัดทำ

4.4 พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับเป็นรูปแบบที่เจ้ามรดก หรือเจ้าของทรัพย์สินสามารถจัดทำได้ด้วยตนเองตามลำพัง ส่วนรูปแบบของการทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับเป็นกระบวนการที่เจ้าพนักงานจัดทำให้ประกอบด้วยอีกส่วนหนึ่งในขั้นตอนของการเก็บรักษาพินัยกรรมไว้

5. ข้อจำกัดของพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับกับพินัยกรรมแบบเอกสารลับ

5.1 ถ้าผู้ทำพินัยกรรมเขียนหนังสือไม่ได้จะทำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับมิได้ ส่วนการทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ (แบบธรรมดา) ไม่จำเป็นต้องให้ผู้ทำพินัยกรรมเขียนข้อความในพินัยกรรมด้วยตนเอง อาจให้ผู้อื่นพิมพ์หรือเขียนข้อความในพินัยกรรมแทนเจ้ามรดกหรือ เจ้าของทรัพย์สินได้

5.2 พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับไม่จำเป็นต้องมีพยาน แต่ถ้าพินัยกรรมแบบเอกสารลับ (แบบธรรมดา) จะต้องมีพยานอย่างน้อย 2 คน รับรองข้อความในพินัยกรรมนั้น

5.3 ถ้าผู้ทำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ ลงลายมือชื่อไม่ได้ด้วยประการใดก็ตาม พินัยกรรมนั้นไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ส่วนพินัยกรรมแบบเอกสารลับ (แบบธรรมดา) ผู้ทำพินัยกรรมอาจลงลายพิมพ์นิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อก็ได้ โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนรับรองในขณะนั้น

6. การนำพินัยกรรมมาใช้บังคับ

6.1 พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับมีความเสี่ยงต่อการไร้สภาพบังคับตามกฎหมายมากที่สุด เพราะหากว่าผู้ทำพินัยกรรมไม่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายในเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไขหรือรูปแบบในการจัดทำดีเพียงพอ อาจทำให้พินัยกรรมนั้นไม่ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนพินัยกรรมแบบเอกสารลับ (แบบธรรมดา) ก็มีโอกาสเสี่ยงต่อการไร้สภาพบังคับเช่นกัน ถ้าผู้ทำพินัยกรรมซึ่งเป็นเจ้ามรดกเองหรือ ผู้อื่นที่เขียนหรือพิมพ์ข้อความในพินัยกรรมนั้นไม่มีความรู้ในเรื่องการทำพินัยกรรมดีพอ

6.2 การนำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับหรือ แบบธรรมดาที่นำไปฝากให้นายอำเภอเก็บรักษาไว้ มิได้เป็นหลักประกันว่าพินัยกรรมฉบับนั้น ๆ จะต้องมีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ตามกฎหมายแน่นอนร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้าพินัยกรรมดังกล่าวจัดทำมาโดยไม่ถูกต้องครบถ้วน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ฉะนั้น ผู้ทำพินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับหรือแบบธรรมดาจะต้องพึงระมัดระวังในการจัดทำพินัยกรรมให้สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้องด้วยจึงจะเกิดสภาพบังคับตามกฎหมาย

7. ข้อเสนอส่งท้าย

การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองเป็นรูปแบบพินัยกรรมที่ดีที่สุด ประชาชนทั่วไปนิยมจัดทำกันมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าเป็นรูปแบบพินัยกรรมที่เจ้าพนักงานตามกฎหมายจัดทำให้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่รับคำร้อง ทำต้นฉบับพินัยกรรม เก็บรักษา และส่งมอบพินัยกรรม จึงอาจนับได้ว่าเป็นพินัยกรรมที่น่าจะมีความสมบูรณ์ และใช้บังคับตามกฎหมายได้แน่นอนมากกว่าพินัยกรรมรูปแบบอื่น ๆ ทั้งหมด

จึงขอแนะนำให้ท่านเจ้ามรดก หรือเจ้าของทรัพย์สินไปติดต่อขอ
ทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองได้ ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ
หรือสำนักงานเขตแห่งใดก็ได้ทั่วราชอาณาจักร เจ้ามรดกหรือเจ้าของ
ทรัพย์สินดังกล่าว จะได้นอนตายตาหลับ หมัดกังวลไร้ปัญหาเรื่อง
พินัยกรรมจะไม่มีผลใช้บังคับตามกฎหมายอีกต่อไป

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
นางเล็ง ดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

การทำพินัยกรรมเป็นเอกสารฝ่ายเมือง

การทำพินัยกรรมเป็นการทำคำสั่งครั้งสุดท้าย เพื่อจัดการทรัพย์สินหรือกิจการของผู้ทำพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมก็ไม่จำเป็นต้องมีอายุมากมายอะไร แค่อายุ 15 ปีบริบูรณ์ ก็สามารถทำได้แล้ว จะทำเองธรรมดา ให้ใครเขียนก็ถือว่าเป็นพินัยกรรม

พินัยกรรมมีหลายแบบ แบบที่ให้ทางราชการคืออำเภอกหรือเขต ทำให้ ภาษากฎหมาย เขาเรียกว่า “พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง”

ขั้นตอนการทำพินัยกรรมแบบเป็นเอกสารฝ่ายเมืองนี้ เริ่มด้วยตัวผู้ทำพินัยกรรมต้องแจ้งข้อความที่จะมีในพินัยกรรม ให้นายอำเภอลงจดต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน เมื่อข้อความครบถ้วนถูกต้องทั้งผู้ทำพินัยกรรมและพยานก็เซ็นชื่อเป็นหลักฐาน นายอำเภอจะลงวันเดือนปีพร้อมประทับตราประจำตำแหน่ง เป็นสำคัญ

ข้อสำคัญหากว่ามีการชู้ต ลบ ตก เต็ม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมพยาน และนายอำเภอ ต้องเซ็นชื่อกำกับทุกแห่งมิฉะนั้นจะไม่สมบูรณ์ และจะมีปัญหาได้ในภายหลัง

ถ้าทำพินัยกรรมเสร็จ ผู้ทำพินัยกรรมจะรับมาเก็บที่บ้านเอง หรือฝากเก็บที่อำเภอกหรือเขตก็ได้ นายอำเภอจะต้องออกใบรับให้ผู้ทำพินัยกรรมถือเป็นหลักฐาน ผู้ทำพินัยกรรมจะเอาเมื่อไรก็มารับไป แต่ถ้าผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่กรรมลง ผู้จัดการมรดกหรือผู้ได้รับทรัพย์สินมรดกโดยพินัยกรรม หรือโดยสิทธิโดยธรรมหรือผู้ทำพินัยกรรมสั่งให้มอบพินัยกรรมให้สามารถขอรับพินัยกรรมไปได้

ผู้สนใจจะทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง สามารถทำที่
อำเภอหรือเขตแห่งใดก็ได้ ทั่วประเทศ หรืออาจยื่นคำร้องให้นายอำเภอ
ไปที่บ้านก็ได้ แต่ต้องเป็นท้องที่ที่จะทำพินัยกรรม ข้อสำคัญอย่าลืม
หลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
นางเล็ง ศุภิสิต กทม. 10300 ในวันและเวลาราชการ

---

* - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1647, 1648, 1658, 1662, 1656,
1654, 1703, 1704

- กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 1672 ข้อ 4

พินัยกรรม...ทำได้วากาก็ได้

พินัยกรรม คือ คำสั่งครั้งสุดท้ายซึ่งแสดงเจตนากำหนดเรื่องทรัพย์สินเงินทองกิจการต่าง ๆ ของผู้ทำพินัยกรรม เพื่อให้เกิดผลบังคับตามกฎหมาย ภายหลังจากผู้ทำพินัยกรรมถึงแก่ความตาย

แม้กฎหมายจะกำหนดให้ผู้ที่อยู่ครบ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สามารถทำพินัยกรรมได้ทุกคน แต่ในความเป็นจริง ผู้ทำพินัยกรรมอาจจะไม่ทันได้คิดว่าจะทำพินัยกรรม トラบจนกระทั่งตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือในภาวะสงครามไม่สามารถจะเขียนพินัยกรรมเอง หรือบอกให้ใครเขียนได้ ที่นี้จะทำพินัยกรรมได้อย่างไร

กฎหมายเปิดโอกาสให้สามารถทำพินัยกรรมด้วยวากาก็ได้ ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือเพราะในภาวะกรณีดังกล่าว ไม่สามารถหากระดาษ ดินสอ ปากกา เช่น เรือกำลังจะจม ตึกกำลังจะถล่ม อยู่ในภาวะสงคราม ไฟกำลังไหม้ เป็นต้น ผู้ที่ทำพินัยกรรมสามารถกล่าววาจาข้อความแสดงเจตนาต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน

เมื่อทราบข้อความที่เป็นพินัยกรรมแล้ว พยาน 2 คน ดังกล่าวจะต้องนำข้อความนั้นไปบอกต่อนายทะเบียนท้องถิ่น พร้อมระบุวันเดือนปีที่ผู้ทำพินัยกรรมได้แสดงวาจาและเหตุการณ์พิเศษ ที่ทำให้ไม่สามารถทำพินัยกรรมแบบอื่นได้ นายทะเบียนจะจดข้อความตามที่แจ้ง แล้วให้พยานทั้ง 2 คน เซ็นชื่อรับรอง เท่ากับพินัยกรรมที่ทำด้วยวากาดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

แต่...ยังมีกเว้นอยู่นิดหนึ่ง คือ ความสมบูรณ์ของพินัยกรรมที่ทำด้วยวาจา ย่อมหมดสิ้นไปถ้าเวลาผ่านพ้นกำหนด 1 เดือน และผู้ทำพินัยกรรมสามารถ กลับสู่ฐานะที่จะทำพินัยกรรมแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดได้ เช่น เรือล่ม สั่งเสีย หมดทุกอย่างแล้ว ปรากฏว่า ได้รับการช่วยเหลือรอดชีวิตกลับมาวันหลังมายืนยัน ตามข้อความเดิมที่แสดงวาจาไว้จะต้องไปทำพินัยกรรมในรูปอื่น เช่น เขียนเป็น หนังสือขึ้นมาหรือทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมืองที่อำเภอ หรือเขต เป็นต้น

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ประสงค์จะตัดทายาท มิให้รับมรดก ทำอย่างไร

เมื่อบุคคลได้ถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 กำหนดให้มรดกของบุคคลนั้นตกแก่ทายาท ทายาทดังกล่าวได้แก่ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมายเรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” และทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม” ทั้งนี้ให้ผู้รับพินัยกรรมมีสิทธิได้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรมก่อนทายาทโดยธรรม เมื่อมรดกนั้นไม่มีพินัยกรรม หรือมีแต่ไม่มีผลบังคับ หรือมีเฉพาะทรัพย์สินบางส่วน มรดกส่วนที่ไม่มีพินัยกรรมหรือส่วนที่ไม่มีผลบังคับจึงจะตกแก่ทายาทโดยธรรม

อย่างไรก็ดี ก่อนที่เจ้ามรดกจะตาย เจ้ามรดกมีสิทธิที่จะแสดงเจตนาว่า ไม่ต้องการให้ทายาทคนใดได้รับมรดกของตนเองก็ได้ แต่ต้องแสดงเจตนาโดยชัดแจ้ง ดังนี้

1. **ทำเป็นพินัยกรรม** ได้แก่การทำพินัยกรรมระบุว่าจะยกทรัพย์สินมรดกให้บุคคลอื่น หรือระบุตัวทายาทที่ประสงค์จะตัดมิให้รับมรดกไว้อย่างชัดเจน

2. **ทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่** ได้แก่การยื่นคำร้องขอทำหนังสือตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือเขต โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ 20 บาท

เมื่อเจ้ามรดกได้แสดงเจตนาตัดทายาทมิให้รับมรดกไปแล้ว ต่อมาประสงค์จะถอนการตัดทายาทมิให้รับมรดกนั้นก็สามารถกระทำได้ คือ

1. ถ้าการตัดทายาทมิให้รับมรดกได้ทำโดยพินัยกรรม จะถอนเสียก็แต่โดยพินัยกรรมเท่านั้น

2. ถ้าการตัดทายาทมิให้รับมรดกได้ทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ การถอนจะทำโดยพินัยกรรม หรือทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้

หากยังมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาประการใดเกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรฯ ท้วราชอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันเวลาราชการ

ชื่อและนามสกุลนั้นสำคัญไฉน

คนไทยทุกคนต้องมีชื่อและนามสกุลอย่างแน่นอน นับตั้งแต่
แจ้งเกิดก็ต้องตั้งชื่อแล้ว นโยบายของทางราชการประสงค์ให้ทุกคน มีชื่อที่มี
คำและความหมายเป็นภาษาไทยไม่มีสำเนียงต่างดาว ซึ่งเป็นการแสดงออกและ
ดำรงรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทยไว้

ชื่อที่ตั้งต้องเป็นคำที่มีความหมายในภาษาไทย จะกี่พยางค์ก็ได้
กฎหมายไม่บังคับ แต่จะให้สวยงามเหมาะสมและเรียบง่าย จำง่าย ๆ
ก็ควรจะไม่เกิน 3 พยางค์ โดยเฉพาะดาราหมักดั่งกัน 3 พยางค์ทั้งนั้น เช่น
จินตหรา สันติสุข สุวนันท์ เป็นต้น ถ้าสามารถรู้ได้ว่าเป็นชายหรือหญิงก็จะเป็น
การดี ชื่อสำคัญต้องไม่มีคำหรือความหมายหยาบคายเป็นใช้ได้

ส่วนนามสกุลถ้าจะตั้ง ต้องไม่ซ้ำกับนามสกุลเดิมที่จดทะเบียนแล้ว
ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย และมีพยัญชนะไม่เกิน 10 พยัญชนะ

หากท่านหรือบุตรหลานต้องการเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุลให้ติดต่อนาย
ทะเบียนท้องที่ ที่ผู้ที่จะเปลี่ยนชื่อมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน การเปลี่ยนชื่อสามารถ
ดำเนินการได้ทันทีโดยเสียค่าธรรมเนียมเพียง 25 บาท

ส่วนนามสกุลที่จะตั้งใหม่ ต้องส่งเรื่องไปยังนายทะเบียนกลางอนุมัติ เพราะ
ต้องตรวจสอบว่าซ้ำกับนามสกุลของผู้อื่นหรือไม่ และถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือเปล่า

ดังนั้น หากจะตั้งชื่อบุตรหลานทั้งที่ ควรตั้งให้ตีมีความหมายถูกต้องตามหลักภาษาไทย จะได้ไม่ต้องเปลี่ยนภายหลังให้เสียตางค์เสียเวลา และเดี๋ยวนี้ก็มีตำรามากมายเกี่ยวกับการตั้งชื่อให้ไพเราะ ถูกโฉลก มีความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง เลือกหาตัวได้สบายมาก

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยสถานิ่ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

---

* พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 มาตรา 6, 8, 9
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ชื่อบุคคล ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2536

ตั้งนามสกุลอย่างไรให้ได้รับอนุมัติ

“ชื่อสกุล” คือ ชื่อประจำวงศ์ตระกูล ชาวบ้านมักเรียกกันว่า “นามสกุล” หากท่านสังเกตเห็นว่า ตระกูลใหญ่ ๆ ย่อมรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลที่บรรพบุรุษสร้างสมกันมา หากท่านสร้างสมชื่อเสียงให้โด่งดังเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ลูกหลานที่ใช้นามสกุลของท่าน ก็จะมีเกียรติได้รับการยอมรับไปด้วย จะเห็นได้จากนักธุรกิจ นักการเมือง หลายต่อหลายท่านในปัจจุบัน

การตั้งนามสกุลขึ้นมาใหม่ คงเป็นที่น่าสนใจสำหรับหลาย ๆ ท่าน เพราะสังคมไทยเรากำลังขยายใหญ่ขึ้น แต่ด้วยเหตุที่นามสกุลจะตั้งนั้นก็มีหลักเกณฑ์หลายอย่าง และอาจจะซ้ำกับนามสกุลของผู้อื่นได้จึงต้องตรวจสอบอย่างละเอียดและอนุมัติโดยนายทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ขั้นแรกที่สุดก่อนจะยื่นเรื่องต่อนายทะเบียนท้องถิ่นที่ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้าน ท่านควรตรวจสอบก่อนว่า นามสกุลที่จะตั้งนั้น ซ้ำกับของผู้อื่นหรือไม่ โดยตรวจสอบที่อำเภอหรือเขต หากมั่นใจว่า ไม่ซ้ำกับคนอื่นแน่แล้ว เพื่อป้องกันความผิดพลาดควรตั้งสำรองอีก 4 ชื่อ รวมเป็น 5 ชื่อ เพื่อเสนอขออนุมัติในคราวเดียวกัน หากชื่อแรกผิดพลาดจะได้ใช้ชื่ออื่น ๆ ได้

เมื่อท่านติดต่อนายทะเบียนท้องถิ่นขอตั้งนามสกุลใหม่ นายทะเบียนจะตรวจสอบเบื้องต้นว่า ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย มีพยัญชนะไม่เกิน 10 ตัว ไม่ซ้ำกับนามสกุลที่ได้รับพระราชทาน หรือซ้ำกับนามสกุลของผู้อื่นที่จดทะเบียนแล้ว ไม่พ้องหรือมุ่งให้คล้ายกับพระปรมาภิไธยหรือพระนามของราชินี ห้ามใช้คำว่า “ณ” นำหน้าชื่อสกุล ถ้าไม่ได้รับพระราชทานนามสกุล

เมื่อตรวจสอบเบื้องต้นว่าถูกต้อง นายทะเบียนท้องที่จะส่งมายังนายทะเบียนจังหวัด เพื่อรวบรวมส่งนายทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พิจารณานอญุมติ นายทะเบียนท้องที่จะออกหนังสือสำคัญให้ท่านเป็นหลักฐาน

ผู้จดทะเบียนตั้งนามสกุล จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้นามสกุลตนก็ได้ โดยยื่นเรื่องต่อนายทะเบียนที่มีภูมิลำเนาอยู่

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยหานางเลิ้ง ดุสิต กทม. 10300 ในวันและเวลาราชการ

การเลิกและอำนาจการควบคุมดูแลมูลนิธิ

จากข้อมูลสถิติของศูนย์ตอบปัญหาทางทะเบียนและบัตรฯ 1548 ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏว่าคำถามยอดฮิตที่น่าสนใจในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่

1. ใครมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลมูลนิธิ
2. จะเลิกมูลนิธิได้อย่างไร

มูลนิธิ ได้แก่ ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ เพื่อการกุศล สาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา เพื่อสาธารณประโยชน์ อย่างอื่น โดยมีได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และได้จดทะเบียนตามกฎหมาย

ใครเป็นผู้ตรวจสอบควบคุมดูแลมูลนิธิ

การตรวจตราและควบคุมดูแลการดำเนินงานกิจการของมูลนิธิให้เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับของมูลนิธิ เป็นอำนาจของนายทะเบียน ซึ่งในการนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นนายทะเบียนมูลนิธิในกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายทะเบียนมูลนิธิในแต่ละจังหวัด

การเลิกมูลนิธิ มี 2 วิธี คือ

1. **มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ** ข้อบังคับของทุกมูลนิธิ จะต้องกำหนดเกี่ยวกับการสิ้นสุดของมูลนิธิโดยมีต้องให้ศาลสั่งเลิก ซึ่งอาจมีดังต่อไปนี้

1.1 เมื่อมูลนิธิได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งแล้ว ไม่ได้รับทรัพย์สินตามคำมั่นสัญญา

- 1.2 กรรมการมูลนิธิจำนวนสองในสาม มีมติให้ยกเลิก
- 1.3 มูลนิธิไม่อาจหากกรรมการได้ครบตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ
- 1.4 มูลนิธิตั้งขึ้นเฉพาะระยะเวลาใด เมื่อสิ้นระยะเวลานั้น
- 1.5 เมื่อมูลนิธิดำเนินการตามวัตถุประสงค์สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

2. เลิกตามคำสั่งศาล นายทะเบียน พนักงานอัยการ หรือผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเลิกมูลนิธิได้ ในกรณีที่มูลนิธิกระทำการขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นภัยอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ และวัตถุประสงค์ของมูลนิธิขัดต่อกฎหมาย หรือมูลนิธิไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรฯ ทุกประเภททั่วราชอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวันเวลาราชการ

สันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย

มูลนิธิเป็นองค์กรภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ช่วยเหลือสังคมช่วยเหลือประเทศชาติ ทั้งในยามปกติและยามที่เกิดภัยต่าง ๆ โดยมีได้หวังผลตอบแทน การดำเนินงานของมูลนิธิในแต่ละปี ถ้าหากจะคิดเป็นตัวเงินรวมกันทั้งประเทศแล้ว คงจะไม่น้อยกว่างบประมาณของทางราชการในด้านสังคมสงเคราะห์แต่อย่างใด มูลนิธิจึงเป็นองค์กรที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศตลอดมา .

ปัจจุบันมีผู้จดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิทั้งสิ้น 6,622 มูลนิธิ ได้มีมูลนิธิส่วนใหญ่จำนวนหนึ่งทั้งในกรุงเทพฯ และในต่างจังหวัด ได้รวมตัวกันจัดตั้งองค์กรกลางของมูลนิธิขึ้น เรียกว่า “สมาคมสันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

1. เพื่อประสานการดำเนินงานร่วมกันของบรรดามูลนิธิ
2. เป็นสำนักงานกลางเพื่อให้มูลนิธิมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด เห็นและประสบการณ์
3. ส่งเสริม ช่วย และอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งและการดำเนินงานของมูลนิธิ ตลอดจนการจัดหาทุนร่วมกัน
4. เพื่อติดต่อและร่วมมือกับรัฐบาล หน่วยราชการ และองค์การต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับมูลนิธิ สันนิบาตมูลนิธิไม่ดำเนินงานเกี่ยวกับการเมือง

สันนิบาตมูลนิธิบริหารงานโดยกรรมการอำนวยการ จำนวน 29 คน มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ เลขที่ 442 ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ สันนิบาต

มูลนิธิฯ จะดำเนินการจัดประชุมใหญ่ 2 ปีหนึ่งครั้ง เพื่อสรุปผลการดำเนินงานของสันนิบาตมูลนิธิในรอบปีสองปีที่ผ่านมา และแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์

ปัจจุบันมีมูลนิธิที่เป็นสมาชิกของสมาคมสันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย จำนวน 1,627 มูลนิธิ

หากยังมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรที่วราชาอาณาจักร สอบถามได้ที่ทางโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันเวลาราชการ

บัตรประจำตัวประชาชน

นายชนะศักดิ์ ขวบูรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง เป็นประธานพิธี
เปิดระบบการทำบัตรแบบใหม่ ที่ อ. เมืองปทุมธานี เมื่อวันที่ 5 ธ.ค. 2539
และได้เป็นเกียรติมอบบัตรแก่ประชาชนที่มาทำบัตรแบบใหม่

บัตรแบบใหม่ไฮเทคเริ่มใช้แล้ว

ในที่สุดความพยายามในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริการประชาชนก็ประสบความสำเร็จอีกก้าวหนึ่ง ด้วยการที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้เปิดให้บริการทำบัตรประชาชนแบบใหม่ที่ อ.เมืองปทุมธานี และกรุงเทพมหานครทุกเขต ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2539 ที่ผ่านมา

ลักษณะบัตรแบบใหม่

บัตรประชาชนแบบใหม่ จะมีลักษณะคล้ายบัตรเครดิตของธนาคาร ทำด้วยพลาสติก มีความยืดหยุ่นและแข็งแรงขนาดมาตรฐานสากล ISO กว้าง 5.4 ซม. ยาว 8.6 ซม.หนา 0.76 มม. พื้นบัตรสีขาวลายสีฟ้า ด้านหน้ามีรูปถ่าย ชื่อที่อยู่ วันเดือนปีเกิด ของเจ้าของบัตร และหมู่โลหิต ด้านหลังเป็นแถบแม่เหล็ก ใสรหัสป้องกันการปลอมแปลง

การขยายพื้นที่บริการประชาชน

นอกจาก อ.เมืองปทุมธานี และ กทม.แล้ว ได้วางแผนขยายบริการดังนี้ ประมาณ เม.ย. 2540 บริการเพิ่มอีก 4 จังหวัด ได้แก่ จ.เชียงใหม่ นครราชสีมา ชลบุรี และสงขลา

ประมาณ ธ.ค. 2540 บริการเพิ่มอีก 4 จังหวัด ได้แก่ จ.พิษณุโลก สุราษฎร์ธานี นครปฐม และอุดรธานี

ปี 2541-2544 จะขยายบริการเพิ่มใน 67 จังหวัดที่เหลือทั่วประเทศ

การขยายบริการเป็นการดำเนินการภายใต้งบประมาณที่ได้รับอนุมัติ จึงขอให้พี่น้องต่างจังหวัดอดใจรอสักนิด

เลขหมายประจำตัวของผู้ถือบัตร
3 1018 01174 70 2

ชื่อ นาย พูนศักดิ์
ชื่อสกุล วาณิชวิเศษกุล
เกิดวันที่ 26 เม.ย.2504 พุทธศักราช ๒๕๐๔

ที่อยู่ 150/132 หมู่ที่ 4 แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร

5 ธ.ค. 2539 วันออกบัตร
4 ธ.ค. 2545 ปีครบอายุ

นาย พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล
เจ้าพนักงานจราจร

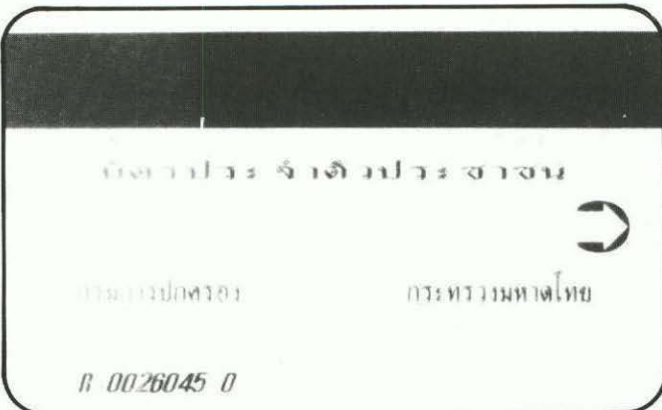

ด้านหน้า

บัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

R 0026045 0

ด้านหลัง

บัตรประจำตัวประชาชนนั้นสำคัญไฉน

เอกสารหรือหลักฐานที่ทางราชการออกให้บุคคลสัญชาติไทย เป็นแผ่นบาง ๆ กะทัดรัดสวยงาม ซึ่งท่านสามารถพกติดตัวได้ตลอดเวลา ขนาด ประมาณ 5.4×8.4 ซม. มีความสำคัญกับคนไทยทุกคน หากขาดมันท่านจะสูญเสีย สิทธิหลายประการทีเดียว

มีหลายท่านคงนึกถึงบัตร A.T.M. แต่ที่กำลังจะพูดถึงในวันนี้คือ “บัตรประจำตัวประชาชน” หรือที่ชาวบ้านมักเรียกสั้น ๆ ว่า “บัตรประชาชน” โดยจะต้องใช้แสดงเป็นหลักฐาน หรือใช้สิทธิบางประการตามที่ระเบียบกฎหมาย กำหนดไว้ และบางครั้งอาจใช้ควบคู่กับสำเนาทะเบียนบ้านด้วย

พ.ร.บ.บัตรประจำตัวประชาชนจึงกำหนดไว้ว่าคนไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์จะต้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชนทุกคน

นอกเหนือจากการติดต่อราชการแสดงตนว่าเป็นใคร รูปร่างหน้าตาถูกต้อง ไม่ผิดตัว การติดต่องานเอกชนทั่วไปส่วนใหญ่ต้องใช้ เช่น การสมัครงาน การศึกษาต่อ การเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร การรับธนาคาณัติ และในทางการเมือง การปกครองยังใช้แสดงตนในการเลือกตั้งอีกด้วย

ดังนั้น หากท่านอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ก็เตรียมตัวไปยื่นคำขอและถ่ายรูป ทำบัตรภายใน 90 วัน นับแต่วันที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต หรือเทศบาล ตามที่ท่านมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ชื่อสำคัญอย่าลืมสำเนา

ทะเบียนบ้านไปแสดงด้วย ท่านจะได้รับใบเหลืองและให้นำไปปรับบัตรจริงตาม
ที่กำหนดประมาณ 30 วันเท่านั้น

ทำบัตรประชาชนครั้งแรก ต้องใช้สูติบัตรหรือไม่

ในการแสดงหลักฐานเพื่อขอทำบัตร มักมีปัญหาทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน บางครั้งประชาชนไม่เข้าใจว่าจะต้องเตรียมอะไรบ้าง ซึ่งบางทีก็ดูเหมือนเจ้าหน้าที่เรียกเรื่องหลักฐานต่าง ๆ มากเกินความจำเป็น กรมการปกครองในฐานะที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องนี้ จึงขอทำความเข้าใจให้พี่น้องประชาชนได้ทราบ ดังนี้

การขอทำบัตรประชาชนเป็นครั้งแรก กรณีผู้ขอมีอายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ นั้น ตามระเบียบกรมการปกครองว่าด้วยการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2538 ข้อ 10 วรรคแรก (1) ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร.14) และหลักฐานประกอบการพิจารณาจากผู้ขอทำบัตร ดังนี้ สูติบัตร หรือหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น เช่น สำเนาทะเบียนนักเรียน ใบสูติ ประกาศนียบัตร เป็นต้น แต่หากผู้ขอทำบัตรไม่มีหลักฐานเอกสารดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือแทน

ดังนั้น การขอทำบัตรประชาชนครั้งแรก ผู้ขอทำบัตรจึงควรนำสูติบัตร หรือใบสูติ หรือสำเนาทะเบียนนักเรียน ซึ่งในหลักฐานดังกล่าวมีรูปถ่ายของผู้ขอทำบัตรยื่นยืนยันตัวอยู่ด้วย เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้แน่ชัดว่าผู้ขอทำบัตรเป็นบุคคลคนเดียวกันกับในสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน (ท.ร.14) โดยมีได้มี

การแอบอ้างชื่อของบุคคลอื่นเพื่อขอทำบัตรแต่อย่างใด อีกทั้งจะทำให้ผู้ขอทำบัตรได้รับความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นในการยื่นคำขอทำบัตร แต่หากผู้ขอทำบัตรไม่สามารถหาหลักฐานดังกล่าวได้จริง ๆ ก็ให้นำเจ้าบ้านหรือบุคคลผู้นำเชื่อถือไปรับรอง

**หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ**

ข้าราชการบำนาญต้องทำ บัตรประจำตัวประชาชนหรือไม่

ลำพังท่านที่เป็นข้าราชการคงทราบกันอยู่แล้วว่าสามารถใช้บัตรประจำตัวข้าราชการแทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ เพราะกฎหมายได้ยกเว้นให้บุคคลบางประเภท เช่น พระภิกษุ สามเณร คนพิการ เป็นไป ตามอดทั้งสองข้าง คนจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร พนักงานรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน

จึงเกิดปัญหาขึ้นมาว่า เมื่อใช้บัตรข้าราชการไปจนถึงเกษียณอายุ 60 ปีแล้ว จะใช้ต่อไปตลอดชีวิตเหมือนบัตรประชาชนได้หรือไม่ หรือจะต้องทำบัตรประชาชนเหมือนประชาชนทั่วไปตามปกติ

จริง ๆ แล้ว เมื่อข้าราชการเกษียณอายุ จะมีการทำบัตรข้าราชการบำนาญเพื่อใช้สิทธิต่าง ๆ เช่น รับเงินบำนาญ ข้าราชการบำนาญที่ถือบัตรข้าราชการบำนาญจึงเป็นบุคคลได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประชาชน และสามารถใช้อัตราการบำนาญนั้นแทนบัตรประชาชนได้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะสิ้นสุดการเป็นข้าราชการบำนาญ

เมื่อถึงอายุ 70 ปี ตามกฎหมายบอกว่า บัตรประชาชนที่ยังไม่หมดอายุเมื่อผู้ถือบัตรมีอายุ 70 ปี สามารถใช้ต่อไปได้จนตลอดชีวิต บัตรประจำตัวข้าราชการบำนาญก็เช่นเดียวกัน สามารถใช้บัตรที่มีอยู่ตอนอายุ 70 ปี ไปตลอดชีวิต

แต่ก็ไม่มีกฎหมายห้ามว่า ชำราชการที่เกษียณอายุแล้วห้ามทำบัตรประชาชน ถ้ามีความประสงค์จะทำบัตรประชาชนเมื่ออายุครบ 60 ปี คือ เกษียณแล้วถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับการยกเว้น แต่ต้องการทำบัตร จะต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นเงิน 10 บาท

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียน และบัตรฯ ทุกประเภทที่วราษอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์ หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันเวลาราชการ

บัตรหมดอายุแล้ว ยังใช้ได้หรือไม่

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารของทางราชการที่สำคัญ ออกให้เฉพาะบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น มีกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนรองรับ เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ตัวบุคคล โดยมีรายการสำคัญเกี่ยวกับตัวบุคคล เจ้าของบัตรปรากฏอยู่ ได้แก่ ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ และมีลายเซ็นของเจ้าพนักงานออกบัตรโดยถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐราชการและเอกชนทั่วไป

ตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนใช้ได้หกปีนับแต่วันออกบัตร โดยท่านสามารถสังเกตได้จากด้านหลังของบัตร ซึ่งเป็นด้านเดียวกันกับที่มีรูปถ่ายของท่าน ระบุวันออกบัตรและวันหมดอายุไว้ชัดเจน มีอยู่หลายท่านคงจะมีข้อสงสัยว่าบัตรประชาชนที่หมดอายุแล้ว ยังจะสามารถใช้แสดงตนเพื่อใช้สิทธิในด้านต่าง ๆ ได้หรือไม่ อย่างไร

สำหรับในเรื่องนี้ตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนนั้น เมื่อบัตรประชาชนหมดอายุที่ระบุในบัตรแล้วให้ถือว่าใช้ไม่ได้ เพราะฉะนั้นไม่ว่าบัตรของท่านจะหมดอายุเพียง 1 วัน หรือ 1 เดือน หรือ 1 ปี จะทำให้มีผลเช่นเดียวกันคือใช้ไม่ได้ นำไปแสดงตนเพื่อไปใช้สิทธิในทางใด ๆ ไม่ได้ (ยกเว้นการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง) จนกว่าจะนำบัตรเดิม และทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไปขอทำบัตรใหม่

ท่านจึงสามารถใช้ใบเหลืองควบคู่กับบัตรเดิมใช้สิทธิต่าง ๆ ชั่วคราว จนกว่าจะได้รับบัตรแท้จริง ๆ

จะอย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าบัตรประชาชนจะมีอายุการใช้งานเพียง 6 ปี แต่มีข้อยกเว้นว่า ถ้าบัตรของคุณคนนั้นยังไม่หมดอายุจนถึงวันที่มีอายุครบ 70 ปี บริบูรณ์ ก็ให้คงใช้บัตรนั้นไปได้ตลอดชีวิต

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยานางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ขอทำบัตรประชาชนใหม่ ก่อนบัตรเดิมหมดอายุได้หรือไม่

ทุกท่านคงทราบดีว่า หากบัตรเดิมหมดอายุแล้ว กฎหมายนั้นกำหนดให้ต้องไปยื่นขอทำบัตรใหม่ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ โดยนำหลักฐาน

- 1) บัตรเดิมและ
- 2) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ไปยื่นแสดงที่สำนักงานทะเบียนที่ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้านได้แก่ อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา

หลายท่านที่มีความจำเป็นส่วนตัว ต้องเดินทางไปต่างประเทศก่อนที่บัตรเดิมหมดอายุ และเมื่อเดินทางกลับมาก็ปรากฏว่า บัตรหมดอายุไปหลายวันก็มี หรือเป็นเดือน หรือเป็นปีก็มี ทำให้เป็นภาระแก่เจ้าของบัตร ต้องหาหลักฐานเพิ่มเติม และเสียค่าปรับให้ทางราชการในการขอทำบัตรใหม่ จึงสอบถามมาว่า ถ้ามีปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้น และมีความต้องการที่จะทำบัตรใหม่ก่อนบัตรเดิมหมดอายุจะได้หรือไม่

ในเรื่องนี้ กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชนกำหนดให้ผู้ถือบัตรทุกคนถ้าบัตรเดิมหมดอายุ ต้องขอทำบัตรใหม่ ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ แต่หากท่านใดมีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ ก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ไม่เปิดโอกาสให้ทำบัตรใหม่ก่อนบัตรเดิมหมดอายุได้ เว้นแต่วาระระหว่างการใช้บัตรของท่านนั้น บัตรเดิมยังไม่หมดอายุ แต่ได้มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ

บัตรของท่านเช่น บัตรถูกทำลาย บัตรสูญหาย บัตรชำรุด หรือเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล เป็นต้น ตามกรณีดังกล่าวกฎหมายกำหนดให้ผู้ถือบัตรต้องขอทำบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรก่อนบัตรเดิมหมดอายุได้

เพราะฉะนั้น ในปัจจุบันหากบัตรเดิมยังไม่หมดอายุจะขอทำบัตรใหม่ก่อนกำหนดไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าว กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ไม่ได้นิ่งนอนใจ กำลังดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้ที่มีความจำเป็นต้องทำบัตรก่อนที่บัตรเดิมจะหมดอายุ หากผ่านสภาเมื่อไรจะได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยานางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

สตรีจดทะเบียนสมรสแล้ว ไม่ทำบัตรใหม่ผิดกฎหมายหรือไม่

ปัจจุบันสภาพสตรีไปติดต่อขอทำบัตร ในกรณีต่างๆ เช่น ขอทำบัตรครั้งแรก ขอต่ออายุบัตร ขอเปลี่ยนบัตรที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยาเป็นจำนวนมาก โดยส่วนหนึ่งจะเป็นสตรีที่แต่งงานและจดทะเบียนสมรสถูกต้องแล้ว

บัตรประจำตัวประชาชนกฎหมายกำหนดให้ใช้ได้หกปีนับตั้งแต่วันที่ออกบัตร เพราะฉะนั้นหากสตรีท่านใดทำบัตรไปแล้ว ต่อมาภายหลังปรากฏว่าแต่งงานและจดทะเบียนสมรสถูกต้อง สตรีท่านนั้นจะต้องนำหลักฐานทะเบียนสมรสไปยื่นคำร้องขอแก้รายการในทะเบียนบ้าน เฉพาะรายการคำนำหน้านามจากนางสาวเป็นนาง และชื่อสกุลตามสามี

ต่อจากนั้นท่านจะต้องขอเปลี่ยนบัตรใหม่กรณีเปลี่ยนชื่อสกุลภายใน 90 วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนชื่อสกุลตามปกติ

เพื่อความสะดวกรวดเร็วและประหยัดรายจ่ายในการเดินทางท่านควรที่จะขอเปลี่ยนบัตรใหม่ภายในวันเดียวกัน ถ้าไม่สะดวกจะขอเปลี่ยนบัตรใหม่ภายในวันเดียวกัน จะขอเปลี่ยนบัตรในวันอื่นก็ได้แต่จะต้องภายใน 90 วันนับแต่วันที่เปลี่ยนชื่อสกุล หากท่านฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

สำหรับหลักฐานที่ท่านจะต้องเตรียมนำไปแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้นำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ทะเบียนสมรสและบัตรเดิมแล้วไปยื่นขอทำบัตรที่ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา สุดแต่ว่าชื่อท่านอยู่ในท้องที่ใดก็ให้ยื่นที่นั่น

ถึงอย่างไรก็ตาม ในขณะที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เคยได้รับรายงานจากสำนักทะเบียนต่าง ๆ ว่ายังมีสตรีบางท่าน ทำบัตรไว้และยังไม่ได้รับบัตรแข็ง ต่อมาสตรีผู้นั้นได้จดทะเบียนสมรส กรณีนี้ให้นำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน และทะเบียนสมรสพร้อมด้วยใบเหลืองไปแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอเปลี่ยนใหม่ให้ โดยจะต้องเสียค่าธรรมเนียม 10 บาทและจะได้รับใบเหลืองฉบับใหม่แทน ซึ่งมีรายการตรงกับในทะเบียนบ้านทุกประการ

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยานางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

ชื่ออยู่ต่างจังหวัดจะทำบัตรฯ ที่กรุงเทพฯ ได้ไหม

โดยปกติแล้วผู้ที่มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ จะต้องไปทำบัตรประจำตัวประชาชน ณ สำนักทะเบียนที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ แต่ก็มีคนอีกส่วนหนึ่งที่เดินทางมาทำงานในกรุงเทพฯ โดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านตามมาด้วย ฉะนั้นเมื่อเกิดกรณีดังต่อไปนี้คือ อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ จะต้องทำบัตรครั้งแรกหรือทำบัตรฯ ที่บ้านเดิม แล้วบัตรฯ หาย หรือชำรุด หรือถูกทำลาย และเกิดความคิดขึ้นมาว่าจะสามารถทำบัตรฯ ตามสำนักงานเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ หรือจะทำที่ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนที่อยู่นางเลี้ยงได้หรือไม่

การทำบัตรประจำตัวประชาชนนั้น กฎหมายกำหนดให้ทำที่สำนักทะเบียนที่ท่านมีชื่อในทะเบียนบ้าน ได้แก่ ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา ทั้งนี้ เพราะสามารถตรวจสอบยืนยันตัวบุคคลได้ว่า ไม่ผิดตัว และอีกประการหนึ่ง ถ้าสามารถทำบัตรที่ใดก็ได้ เจ้าหน้าที่เขตต่าง ๆ คงไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้มาติดต่อเป็นแน่

ดังนั้น ไม่ว่าจะท่านจะทำบัตรฯ ครั้งแรก หรือทำบัตรใหม่เนื่องจากบัตรหาย หากมาอยู่ กทม. แล้วไม่ย้ายทะเบียนบ้านมาที่ใหม่ให้เรียบร้อย ก็จะต้องกลับไปทำบัตรฯ ที่ภูมิลำเนาเดิม โดยไม่สามารถไปทำที่เขตต่าง ๆ ได้

ส่วนการให้บริการที่ส่วนบัตรประจำตัวประชาชนที่อยู่ห่างไกลนั้น เป็นการบริการรับบัตรฯ เท่านั้น คือ ท่านทำบัตรไว้ที่สำนักทะเบียนต่าง ๆ แล้ว แต่ต้องการขอรับบัตรตัวเป็นกรณีพิเศษเนื่องจากมีความจำเป็นต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนก่อนกำหนดเวลา เช่น เดินทางไปต่างประเทศ นำไปใช้สมัครงาน ก็สามารถยื่นคำร้องขอรับบัตรฯ ได้ที่ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียนที่อยู่ห่างไกลและจะได้รับบัตรจริงภายในประมาณ 15 วัน

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยานางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

การขอตรวจหลักฐาน หรือคัดสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรฯ

เมื่อท่านได้รับบัตรประจำตัวประชาชนไปแล้ว ทางราชการโดยส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตั้งอยู่ที่ถนนนครสวรรค์ วังโยธา นางเลิ้ง เขตดุสิตจะเก็บหลักฐานคำขอมีบัตรฯ (บ.ป.1) ตัวระบบไมโครฟิล์มไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางด้านต่าง ๆ และสำนักทะเบียนที่ท่านไปยื่นขอทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้ นั้น จะเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนไว้หลายประเภทคือ คำขอมีบัตรฯ (บ.ป.1) ต้นข้าวใบรับ บ.ป.2 ต้นข้าวใบแทนใบรับ บ.ป.2 ก. และรายการทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน หรือ บ.ป.5

หลักฐานดังกล่าวที่ทางราชการเก็บไว้ นั้น ทุกท่านที่มีส่วนได้เสีย จะขอตรวจสอบหรือคัดสำเนารายการได้ ซึ่งคำว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น หมายถึงต้องเป็นเจ้าของบัตรฯ หรือมีส่วนได้เสียโดยตรงตามกฎหมาย ในฐานะผู้เสียหาย เช่น พ่อ แม่ ลูก นิติบุคคล หรือโดยทางพินัยกรรมหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการแทน เช่น ทนายความ เป็นต้น หากปรากฏว่าท่านไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย ท่านจะตรวจหรือคัดไม่ได้

สำหรับสถานที่ที่ท่านจะตรวจสอบหลักฐานหรือคัดสำเนารายการเอกสารเหล่านั้น ให้ท่านยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียได้ที่อำเภอ กิ่งอำเภอ เขต เทศบาล หรือเมืองพัทยา แล้วแต่ที่ท่านไปยื่นขอทำบัตรฯ ไว้ที่ใด ก็ให้ไปขอใช้บริการได้ที่นั้น หรือหากไม่สามารถไปดำเนินการได้ก็อาจทำ

เป็นหนังสือพร้อมส่งหลักฐานส่วนได้เสียจากหน่วยงานหรือสำนักงานส่งไปก็ได้ และสำหรับที่ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียนนั้น ท่านจะขอใช้บริการได้เฉพาะการขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนารายการคำขอมีบัตร (บ.ป.1) และรูปถ่ายผู้ขอมีบัตรเท่านั้น

โดยในการขอตรวจหลักฐานหรือคัดสำเนารายการเกี่ยวกับบัตรฯ ต้องเสียค่าธรรมเนียม ฉบับละ 10 บาท ส่วนการขอคัดและรับรอง สำเนารายการเกี่ยวกับบัตรฯ ต้องเสียค่าธรรมเนียม ฉบับละ 20 บาท

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

หมายเหตุ ต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเท่านั้น
ตามการวินิจฉัยของอัยการสูงสุด

รับบัตรประชาชนด่วน ทำอย่างไร

ตามปกติเมื่อผู้ขอมีบัตรยื่นคำขอทำบัตรประชาชนไว้แล้ว สำนักทะเบียนจะส่งคำขอ บ.ป.1 และฟิล์มรูปถ่าย ไปให้กรมการปกครองผลิตบัตรทุกกระยะ 5 วันหรือก่อน 5 วัน โดยกรมการปกครองกำหนดระยะเวลาการทำบัตรในขั้นตอนของสำนักทะเบียน และการผลิตของส่วนกลาง ภายใน 30 วัน เพื่อส่งบัตรจริงคืนไปให้สำนักทะเบียนมอบบัตรให้ผู้ขอทำบัตรต่อไป

กรณีผู้ขอทำบัตรบางรายอาจมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชนไปแสดงเป็นหลักฐานก่อนกำหนดรับบัตร เช่น เดินทางไปต่างประเทศสมัครงาน หรือบางรายอาจไม่สะดวกที่จะเดินทางกลับไปขอรับบัตรที่สำนักทะเบียนเดิม ทางกรมการปกครองได้ให้บริการขอรับบัตรประชาชนด่วนเป็นกรณีพิเศษได้ โดยผู้ขอทำบัตรสามารถติดต่อยื่นคำร้องขอรับบัตรเป็นกรณีพิเศษได้ที่ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเล็ง เขตดุสิต กทม. ได้ในวันและเวลาราชการ ซึ่งกำหนดขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ขอทำบัตรยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานใบรับ บ.ป.2 (ใบเหลือง) หรือใบแทนใบรับ บ.ป.2 ก (ใบสีชมพู)
2. กรณีผู้ขอไม่สามารถไปดำเนินการได้ ให้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนได้พร้อมหลักฐานตามข้อ 1 และบัตรประชาชนของผู้รับมอบ
3. กำหนดระยะเวลารับบัตรประมาณ 10 วัน

4. ไม่เสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

ในการรับบัตรจากเจ้าหน้าที่ทุกครั้ง ขอให้ตรวจสอบความถูกต้องของรายการต่าง ๆ ให้เรียบร้อย หากพบว่ามีข้อผิดพลาดให้ติดต่อขอแก้ไขทันที

**หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ**

ทะเบียนและบัตร ฯ
กับการเลือกตั้ง

ทะเบียนบ้านกับการเลือกตั้ง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น เพื่อให้ทราบโดยทั่วกันแล้วว่า จะมีการดำเนินการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุรินทร์ เขต 2 และจังหวัดเชียงราย เขต 2 ซึ่งว่างลงแห่งละ 1 ตำแหน่ง ในวันศุกร์ที่ 3 พฤษภาคม 2539 และในระยะต่อไปคือวันอาทิตย์ที่ 2 มิถุนายน 2539 ก็กำหนดเป็นวันเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ในการนี้ ทางราชการได้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละเขตพื้นที่ที่จะมีการเลือกตั้งขึ้น ซึ่งกฎหมายการเลือกตั้งได้บัญญัติว่า “ให้คัดรายชื่อผู้เลือกตั้งจากทะเบียนบ้านฯ”

ดังนั้นทะเบียนบ้านจึงเป็นหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทุกระดับ ในการจัดทำบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความถูกต้องของรายการต่าง ๆ ที่ปรากฏตามหลักฐานทะเบียนบ้านด้วย

นอกจากนี้ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ว่า ผู้เลือกตั้งผู้ใด แม้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของหน่วยเลือกตั้งใดก็ตาม ถ้าไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งและไม่ดำเนินการขอเพิ่มชื่อต่อนายอำเภอ ให้ถือว่าผู้เลือกตั้งนั้นสละสิทธิ์ลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ดังนั้น การตรวจสอบดูความถูกต้องของทะเบียนบ้านนั้น นอกเหนือจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแล้ว ประชาชนทุกท่านซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านควรช่วยกัน

ตรวจสอบดูด้วย โดยขอให้หน้า “สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน” ของท่าน
 ขึ้นมาตรวจว่า มีรายการใดบกพร่องหรือผิดพลาดบ้าง

หากท่านพบรายการใดที่ลงไว้ในทะเบียนบ้านของท่านไม่ถูกต้อง
 ขอให้รีบแจ้งนายทะเบียนในท้องที่ของท่านเพื่อดำเนินการแก้ไขให้ต่อไป

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่
 หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหา
 ทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา
 นางเล็ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

* พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 มาตรา 27

บัตรประจำตัวประชาชน กับการเลือกตั้ง

ในช่วงนี้จะได้มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น อันได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. ในวันอาทิตย์ที่ 28 เมษายน 2539 และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันอาทิตย์ที่ 2 มิถุนายน 2539 หรือการเลือกตั้งระดับชาติ ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง จังหวัดเชียงราย เขต 2 และจังหวัดสุรินทร์ เขต 2 ในวันศุกร์ที่ 3 พฤษภาคม 2539

ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กฎหมายบังคับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำต้องมีหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิด้วย โดยบัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ใช้เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้งได้

หลายท่านมีข้อสงสัยว่าในกรณีบัตรประจำตัวประชาชนหมดอายุแล้ว ยังสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้งได้หรือไม่

ตามกฎหมายเลือกตั้งแล้วบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุแล้ว สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานแสดงตนในการใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ ยังมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับใบรับค่าขอมบัตร หรือใบเหลือง และใบแทนใบรับค่าขอมบัตรหรือใบสีชมพูด้วย แต่กระนั้นตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชนกำหนดให้

ใช้ใบเหลืองหรือใบสีชมพูได้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชน ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบเหลืองหรือใบสีชมพูเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันได้กำหนดให้มีอายุการใช้งานเพียง 30 วัน นับแต่วันที่ออกใบเหลืองหรือใบสีชมพูฉบับนั้น เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วย่อมไม่สามารถใช้ใบเหลืองหรือใบสีชมพูแทนบัตรประจำตัวประชาชนได้ ฉะนั้นใบเหลืองหรือใบสีชมพูที่หมดอายุแล้วจึงไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงตัวเพื่อใช้สิทธิลงคะแนนได้

หากยังมีข้อสงสัยหรือมีปัญหาประการใด สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันและเวลาราชการ

บัตรประชาชนหมดอายุ ใช้สิทธิเลือกตั้งได้หรือไม่

“ไม่มีชื่อ ไม่มีบัตร ไม่มีสิทธิ์” คำขวัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งยอดฮิต มาทุกยุคทุกสมัย เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไปตรวจดูบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน หากไม่มีหลักฐานแสดงตนก็หมดสิทธิ์ลงคะแนน บัตรประชาชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ปกติเมื่อบัตรประจำตัวประชาชนหมดอายุลง เจ้าของบัตร จะต้องรีบไปทำบัตรใหม่ เพราะหากเลยกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่บัตรหมดอายุ จะถูกปรับไม่เกิน 200 บาท นอกจากนี้ บัตรที่หมดอายุแล้วไม่สามารถใช้ต่อไปได้อีก แม้ว่าจะหมดอายุเพียงวันเดียวก็ตาม

แต่สำหรับการใช้สิทธิเลือกตั้ง กฎหมายเลือกตั้งกำหนดเป็นว่า บัตรประชาชนที่หมดอายุแล้ว ก็สามารถไปแสดงตนลงคะแนนได้ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกและเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิทางการเมืองให้มากที่สุด ที่สำคัญ หลังการเลือกตั้งก็ควรจะไปทำบัตรใหม่ภายใน 90 วันนับจากวันที่บัตรหมดอายุ มิฉะนั้นจะต้องถูกปรับตั้งที่กล่าวตอนต้น

ปัญหาที่มีอยู่ว่า หากบัตรหมดอายุ 90 วัน ก่อนถึงวันเลือกตั้งจะ ทำอย่างไรแน่นอนว่าสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ แต่ที่ถูกต้องขอแนะนำ ให้ไปทำบัตรใหม่ เพื่อจะได้ไม่ถูกปรับโดยไม่จำเป็น ซึ่งท่านจะได้รับ ใบเหลืองใช้ควบคู่กับบัตรเก่า เพื่อแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้ง

ปกติใบเหลืองจะมีอายุ 30 วัน เพื่อให้ใช้ชั่วคราวพลาง ๆ ก่อนที่จะรับบัตรแข็ง ดังนั้น ใบเหลืองที่หมดอายุแล้ว จะใช้สิทธิอะไรไม่ได้รวมทั้งสิทธิเลือกตั้งด้วย ใครที่ถือใบเหลืองในขณะนี้ ควรตรวจดูว่าถึงกำหนดนัดรับบัตรหรือยัง ถ้าครบกำหนดแล้ว ควรรีบไปรับบัตรแข็งโดยด่วน หากใบเหลืองหาย ต้องรีบแจ้งความ (กทม.แจ้งที่สถานีตำรวจ ตจว.แจ้งที่อำเภอ) ทางราชการจะออกใบสีชมพู สามารถใช้ได้เช่นเดียวกับใบเหลืองทุกประการ

ฉะนั้น ใครที่บัตรประชาชนเพิ่งจะหมดอายุ ก็สบายใจได้ว่าบัตรของท่านยังสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้ แต่หลังเลือกตั้งก็ควรหาเวลาไปทำใหม่ให้เรียบร้อย โดยเร็วจะได้ไม่ถูกปรับ

หากยังมีข้อสงสัย หรือมีปัญหาประการใด เกี่ยวกับงานทะเบียน และบัตรทุกประเภททั่วราชอาณาจักร สอบถามได้ทางโทรศัพท์หมายเลข 1548 (ทางไกล 02-1548) ศูนย์บริการตอบปัญหาทางโทรศัพท์ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง วังไชยา นางเลิ้ง กทม. 10300 ทุกวัน ในวันเวลาราชการ

สถิติข้อมูลทางการทะเบียน

สถิติข้อมูลที่สำคัญทางการทะเบียน ประจำปี 2538

(นับถึงสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2538)

1. ทะเบียนราษฎร

รายการ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1. จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร	29,678,600	29,781,782	59,460,382
2. จำนวนราษฎร กทม.	2,745,431	2,825,312	5,570,743
3. จำนวนคนเกิด	474,986	453,970	928,956
4. จำนวนคนตาย	180,637	117,831	298,468
5. จำนวนคนย้ายที่อยู่ ย้ายเข้า	1,823,158	1,656,135	3,479,293
ย้ายออก	1,730,262	1,572,476	3,302,738
6. จำนวนบ้าน (หลัง)			14,697,085
7. จังหวัดที่มีจำนวนราษฎรสูงสุด 5 ลำดับแรก			
1. นครราชสีมา			2,467,831
2. อุบลราชธานี			1,696,795
3. ชอนแก่น			1,652,030
4. เชียงใหม่			1,552,766
5. บุรีรัมย์			1,458,288

รายการ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
8. จังหวัดที่มีจำนวนราษฎรต่ำสุด 5 ลำดับแรก			
1. ระนอง			143,397
2. สมุทรสงคราม			206,979
3. กูเก็ด			207,777
4. ตราด			208,627
5. แม่ฮ่องสอน			212,928

2. สำนักทะเบียน

รายการ	จำนวน
1. สำนักทะเบียนอำเภอ (นับถึงวันที่ 31 ก.ค. 39)	769 แห่ง
2. สำนักทะเบียนกิ่งอำเภอ (นับถึงวันที่ 31 ก.ค. 39)	81 แห่ง
3. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต (นับถึงวันที่ 31 ก.ค. 39)	38 แห่ง
4. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล (นับถึงวันที่ 31 ก.ค. 39)	145 แห่ง
5. สำนักทะเบียนสาขา (นับถึงวันที่ 31 ก.ค. 39)	25 แห่ง
6. สำนักทะเบียนอำเภอที่มีจำนวนราษฎรสูงสุด 5 ลำดับแรก	
1. อ.เมืองฯ จ.สมุทรปราการ	330,089 คน
2. อ.เมืองฯ จ.สุรินทร์	242,080 คน

รายการ		จำนวน
3. อ.เมืองฯ	จ.นครราชสีมา	231,354 คน
4. อ.เมืองฯ	จ.อุดรธานี	221,357 คน
5. อ.เมืองฯ	จ.ขอนแก่น	218,263 คน
7. สำนักทะเบียนอำเภอที่มีจำนวนราษฎรต่ำสุด 5 ลำดับแรก		
1. กิ่ง อ.เกาะกูด	จ.ตราด	1,737 คน
2. กิ่ง อ.เกาะช้าง	จ.ตราด	4,194 คน
3. อ.เกาะสีชัง	จ.ชลบุรี	4,388 คน
4. อ.ดอนพุด	จ.สระบุรี	7,465 คน
5. อ.ละแม	จ.ระนอง	8,913 คน
8. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตที่มีจำนวนราษฎรสูงสุด 5 ลำดับแรก		
1. เขตภาษีเจริญ		274,552 คน
2. เขตบางเขน		256,759 คน
3. เขตดอนเมือง		236,143 คน
4. เขตบางกะปิ		234,598 คน
5. เขตคลองเตย		232,935 คน

รายการ	จำนวน
9. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตที่มีจำนวนราษฎรต่ำสุด 5 ลำดับแรก	
1. เขตสัมพันธวงศ์	40,412 คน
2. เขตบางรัก	68,081 คน
3. เขตหนองจอก	70,801 คน
4. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	80,932 คน
5. เขตห้วยขวาง	80,974 คน
10. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลที่มีจำนวนราษฎรสูงสุด 5 ลำดับแรก	
1. เทศบาลนครนนทบุรี จ.นนทบุรี	194,386 คน
2. เทศบาลนครนครราชสีมา จ.นครราชสีมา	179,884 คน
3. เทศบาลนครเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่	167,945 คน
4. เทศบาลนครอุดรธานี จ.อุดรธานี	151,463 คน
5. เทศบาลนครหาดใหญ่ จ.สงขลา	151,248 คน
11. สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลที่มีจำนวนราษฎรต่ำสุด 5 ลำดับแรก	
1. เทศบาลตำบลคีรีมาศ จ.อุตรดิตถ์	3,782 คน
2. เทศบาลตำบลวัดสิงห์ จ.ชัยนาท	4,022 คน
3. เทศบาลตำบลกบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี	4,649 คน
4. เทศบาลเมืองเสนา จ.พระนครศรีอยุธยา	5,104 คน
5. เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จ.ลพบุรี	5,316 คน

3. ทะเบียนทั่วไป

รายการ	จำนวน
ทะเบียนครอบครัว (เฉพาะปี 2538)	
1. จดทะเบียนสมรส	470,751 คู่
2. จดทะเบียนหย่า	53,560 คู่
3. จดทะเบียนรับรองบุตร	3,760 ราย
4. จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม	5,326 ราย
5. จดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม	397 ราย
6. จดทะเบียนบันทึกฐานะภริยา	41 ราย
7. จดทะเบียนบันทึกฐานะครอบครัว	1,549 ราย
ทะเบียนชื่อบุคคล (เฉพาะบุคคลสัญชาติไทย ปี 2538)	
1. เปลี่ยนชื่อตัว	353,434 ราย
2. ตั้ง/เปลี่ยนชื่อรอง	107 ราย
3. เปลี่ยน/ร่วมใช้ชื่อสกุล	9,368 ราย
4. ตั้ง/เปลี่ยนชื่อสกุล	5,682 ราย
ทะเบียนสัตว์พาหนะ (การทำตัวรูปพรรณ เฉพาะปี 2538)	
1. ช้าง	2,481 เชือก
2. ม้า	6,524 ตัว
3. โค	5,176,774 ตัว
4. กระบือ	3,142,270 ตัว
5. ล่อ	135 ตัว
6. ลา	34 ตัว

รายการ	จำนวน
ทะเบียนสมาคม	7,663 สมาคม
ทะเบียนสุสานและฌาปนสถาน	1,175 แห่ง
ทะเบียนมูลนิธิ	6,434 แห่ง
ทะเบียนศาลเจ้า	651 แห่ง
ทะเบียนมัสยิด	2,954 แห่ง
ทะเบียนเกาะ	813 เกาะ
ทะเบียนอาวุธปืน (เฉพาะ ปี 2538)	
1. การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนสั้น - ต่างจังหวัด	1,324,619 กระบอก
2. การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนยาว - ต่างจังหวัด	1,334,526 กระบอก
3. การออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัว - กทม.	4,769 กระบอก
- ต่างจังหวัด	3,134 กระบอก
รวม	7,903 กระบอก
ทะเบียนการขายทอดตลาดและค้าของเก่า รวม	4,760 ราย
(เฉพาะปี 2538 ไม่รวม กทม.)	

รายการ	จำนวน
1. การขายทอดตลาด	1 ราย
2. การค้าของเก่า	
2.1 โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ	20 ราย
2.2 เพชร พลอย ทอง นาก เงิน หรืออัญมณี	2,920 ราย
2.3 รถยนต์	473 ราย
2.4 ประเภทอื่น ๆ	1,346 ราย

4. บัตรประจำตัวประชาชน

รายการ	จำนวน
1. การผลิตบัตร (เฉพาะปี 2538)	7,915,912
2. การผลิตบัตรซ่อม (เฉพาะปี 2538)	35,301
3. การรับบัตรที่ส่วนกลาง (เฉพาะปี 2538)	3,367
4. การบริการตรวจสอบและคัดสำเนาหลักฐานเกี่ยวกับบัตรฯ (ปี 2538)	46,692

สถิติจำนวนราษฎร พ.ศ. 2462-2538

พ.ศ.	จำนวน (คน)	เพิ่ม (คน)
2462	9,207,355	
2472	11,506,207	2,298,852
2480	14,467,105	10,059,102
2490	17,442,689	2,975,584
2500	23,669,459	6,226,770
2510	32,468,953	8,799,494
2520	44,272,693	11,803,740
2521	45,221,625	948,932
2522	46,113,756	982,131
2523	46,691,338	577,582
2524	47,875,002	1,183,664
2525	48,846,927	971,925
2526	49,515,074	668,147
2527	50,583,105	1,068,031
2528	51,795,651	1,212,546
2529	52,969,204	1,173,553
2530	53,873,172	903,968

พ.ศ.	จำนวน (คน)	เพิ่ม (คน)
2531	54,960,917	1,087,745
2532	55,888,393	927,476
2533	56,303,273	414,880
2534	56,591,030	657,757
2535	57,788,965	827,935
2536	58,336,072	547,107
2537	59,095,419	759,347
2538	59,460,382	364,963

สถิติจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	จำนวน (คน)			เพิ่ม (คน)
	รวม	ชาย	หญิง	
2529	52,969,204	26,642,889	26,326,315	1,173,553
2530	53,873,172	27,070,155	26,803,017	903,968
2531	54,960,917	27,574,256	27,386,661	1,087,745
2532	55,888,393	28,001,343	27,887,050	927,476
2533	56,303,273	28,181,202	28,122,071	414,880
2534	56,961,030	28,463,102	28,497,928	657,757
2535	57,788,965	29,018,092	28,770,873	827,935
2536	58,336,072	29,205,086	29,130,986	547,107
2537	59,095,419	29,552,978	29,542,441	759,347
2538	59,460,382	29,678,600	29,781,782	364,963

สถิติจำนวนราษฎร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	จำนวน (คน)			เพิ่ม (ลด) (คน)
	รวม	ชาย	หญิง	
2529	5,468,915	2,766,987	2,701,928	105,537
2530	5,609,352	2,823,675	2,785,677	140,437
2531	5,716,779	2,866,677	2,850,102	107,427
2532	5,832,843	2,917,416	2,915,427	116,064
2533	5,546,937	2,770,895	2,776,042	(285,906)
2534	5,620,591	2,799,941	2,820,650	73,654
2535	5,562,141	2,766,101	2,796,040	(58,450)
2536	5,572,712	2,760,480	2,812,232	10,571
2537	5,584,226	2,760,025	2,824,201	11,514
2538	5,570,743	2,745,431	2,825,312	(13,483)

สถิติจำนวนคนเกิด พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	คนเกิด		
	รวม	ชาย	หญิง
2518	1,133,258	585,108	548,150
2519	1,194,132	608,850	585,282
2520	1,159,246	596,665	562,581
2521	1,101,402	566,134	535,268
2522	1,130,907	581,109	549,798
2523	1,108,759	571,288	537,471
2524	1,082,641	555,592	527,049
2525	1,097,340	561,408	535,932
2526	1,063,094	542,416	520,678
2527	926,279	476,272	450,007
2528	932,813	479,812	453,001
2529	869,215	447,084	422,313
2530	862,644	443,605	419,039
2531	989,091	506,240	482,051
2532	1,017,218	521,675	495,543
2533	934,000	-	-
2534	957,223	-	-
2535	1,007,127	-	-
2536	1,387,501	711,011	676,490
2537	970,760	497,817	472,943
2538	928,956	474,986	453,970

สถิติจำนวนคนตาย พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	คนตาย		
	รวม	ชาย	หญิง
2518	233,119	132,693	100,426
2519	240,839	137,334	103,505
2520	237,247	135,041	102,206
2521	233,143	133,961	99,182
2522	235,094	135,768	99,326
2523	230,992	133,240	97,752
2524	220,552	128,116	92,436
2525	228,552	131,687	96,835
2526	238,398	135,327	103,071
2527	237,700	133,405	104,295
2528	196,608	112,011	84,597
2529	219,455	125,257	94,198
2530	225,156	128,586	96,570
2531	248,185	142,485	105,700
2532	242,881	140,390	102,491
2533	234,549	-	-
2534	279,371	-	-
2535	293,514	-	-
2536	318,689	189,591	129,098
2537	244,061	147,245	96,816
2538	298,468	180,637	117,831

สถิติจำนวนราษฎรย้ายเข้า พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	ย้ายเข้า		
	รวม	ชาย	หญิง
2518	1,353,571	747,011	606,560
2519	1,815,645	986,922	828,723
2520	1,665,234	899,425	765,809
2521	1,821,797	979,310	842,487
2522	1,829,821	997,763	832,058
2523	1,869,762	1,004,833	864,929
2524	2,088,190	1,115,361	972,829
2525	2,185,853	1,166,700	1,019,153
2526	2,723,020	1,435,962	1,287,058
2527	2,293,452	1,227,226	1,066,226
2528	2,484,770	1,328,498	1,156,272
2529	2,812,489	1,544,813	1,267,676
2530	3,198,076	1,696,609	1,501,467
2531	4,096,366	2,191,063	1,905,303
2532	3,821,347	2,014,778	1,806,569
2533	3,621,793	-	-
2534	3,258,308	-	-
2535	3,743,810	-	-
2536	4,224,152	2,225,181	1,998,971
2537	3,481,773	1,822,920	1,658,853
2538	3,479,293	1,823,158	1,656,135

สถิติจำนวนราษฎรย้ายออก พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	ย้ายออก		
	รวม	ชาย	หญิง
2518	1,337,654	736,756	600,898
2519	1,841,841	1,007,272	834,569
2520	1,716,008	927,688	788,320
2521	1,886,906	1,016,728	870,178
2522	1,930,384	1,050,429	879,955
2523	1,913,538	1,029,984	883,554
2524	2,118,611	1,131,673	986,938
2525	2,253,062	1,207,444	1,045,618
2526	3,188,598	1,676,559	1,512,039
2527	2,187,662	1,168,440	1,019,222
2528	2,181,553	1,178,177	1,003,376
2529	2,539,302	1,404,343	1,134,959
2530	3,013,517	1,652,858	1,450,659
2531	3,924,165	2,098,535	1,825,630
2532	3,721,064	1,962,419	1,758,645
2533	3,568,800	-	-
2534	3,271,659	-	-
2535	-	-	-
2536	3,459,663	1,826,500	1,633,163
2537	3,002,431	1,574,876	1,427,555
2538	3,302,738	1,730,262	1,572,476

สถิติการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	สมรส	หย่า		รับรอง บุตร	รับบุตร บุญธรรม	เลิกรับ บุตร บุญธรรม	บันทึก ฐานะ ของ ภรรยา	บันทึก ฐานะ แห่ง ครอบครัว
		ก่อนใช้ พ.ร.บ. จดทะเบียน ครอบครัว	หลังใช้ พ.ร.บ. จดทะเบียน ครอบครัว					
2529	333,974	979	35,623	6,782	2,875	289	42	177
2530	373,637	631	30,437	6,343	1,760	142	19	86
2531	391,124	519	32,825	7,454	3,932	345	27	206
2532	406,134	1,320	39,555	7,570	4,165	347	40	285
2533	461,273	1,172	43,553	8,754	4,807	398	54	346
2534	449,913	134	45,096	8,127	4,716	481	64	604
2535	482,452	6	47,019	6,560	5,021	401	39	728
2536	484,569	-	46,953	4,076	4,609	395	47	1,378
2537	435,425	-	46,903	4,153	5,579	270	62	1,567
2538	470,751	-	53,560	3,760	5,326	397	41	1,549

สถิติการเปลี่ยนชื่อตัวชื่อรองและการเปลี่ยนร่วมใช้ชื่อสกุล

พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	บุคคลสัญชาติไทย					บุคคลต่างด้าว		
	เปลี่ยน ชื่อตัว	ตั้ง เปลี่ยน ชื่อรอง	เปลี่ยน ร่วมใช้ ชื่อสกุล	ตั้ง เปลี่ยน ชื่อสกุล	ผู้ขอไม่มารับ หนังสือสำคัญ เปลี่ยนชื่อสกุล	เปลี่ยน ชื่อตัว	ตั้ง เปลี่ยน ชื่อสกุล	ผู้ขอไม่มารับ หนังสือสำคัญ เปลี่ยนชื่อสกุล
2529	164,342	119	16,229	7,221	30	550	380	3
2530	157,109	62	15,275	4,899	107	303	119	-
2531	187,623	92	15,767	7,306	29	222	129	-
2532	189,646	33	12,987	7,101	47	120	48	1
2533	202,316	83	13,472	6,971	116	205	137	1
2534	252,382	115	14,627	7,931	28	217	126	2
2535	253,699	84	12,248	8,134	24	125	107	2
2536	252,382	115	14,627	7,931	28	217	126	2
2537	301,069	138	10,003	6,074	74	108	63	-
2538	353,434	107	9,368	5,682	49	79	53	-

สถิติจดทะเบียนสัตว์พาหนะ (ทำตัวรูปพรรณ)

พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	ข้าง		ม้า		โค		กระบือ		ส่อ		ลา		รวม
	พลาย	พัง	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	ผู้	เมีย	
2529	1,559	1,892	5,089	6,101	2,450,970	928,213	1,678,212	1,232,596	10	2	37	56	6,304,820
2530	1,433	1,627	5,348	5,267	2,537,695	1,036,685	1,848,194	1,475,376	15	4	37	56	6,911,737
2531	1,418	1,641	4,603	5,675	2,581,862	1,026,194	1,833,118	1,368,763	12	2	37	56	6,823,381
2532	1,513	1,743	4,570	4,797	2,699,581	1,187,069	1,966,389	1,511,346	13	2	37	56	7,378,016
2533	857	806	5,707	5,986	2,457,229	1,709,315	2,186,823	1,745,505	28	20	17	17	8,112,310
2534	1,570	1,815	5,026	5,740	3,187,802	1,676,124	2,187,837	1,785,452	103	9	37	56	8,851,571
2535	1,481	1,749	3,534	3,235	3,169,621	1,239,205	2,112,037	1,469,218	102	9	-	-	8,000,191
2536	1,388	1,666	3,198	3,053	2,950,652	1,281,642	1,965,408	1,269,718	892	9	-	-	7,477,626
2537	1,207	1,505	4,079	3,545	3,294,717	2,136,001	1,976,608	1,393,813	11	9	-	-	8,811,495
2538	1,145	1,336	3,686	2,838	3,819,136	1,357,638	1,793,727	1,348,543	123	12	17	17	8,328,218

**สถิติการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (ป.4)
ในส่วนภูมิภาค (เว้นกรุงเทพมหานคร)**

พ.ศ. 2529-2538

พ.ศ.	ประเภทอาวุธปืน/กระบอก		
	สั้น	ยาว	รวม
2529	959,478	1,166,148	2,125,626
2530	981,877	1,180,222	2,162,099
2531	1,014,092	1,196,970	2,211,062
2532	1,052,219	1,214,330	2,266,549
2533	1,094,933	1,256,846	2,351,779
2534	1,142,257	1,272,867	2,415,124
2535	1,188,694	1,287,215	2,475,909
2536	1,232,635	1,302,482	2,535,117
2537	1,278,987	1,317,898	2,596,885
2538	1,324,619	1,334,526	2,659,145

คณະที่ปรึกษา

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	รองอธิบดีกรมการปกครอง
นายปรีชา บุตรศรี	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน
ว่าที่ ร.ต.โอภาส แก้วขาว	ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนราษฎร
นายถาวร พรหมมีชัย	ผู้อำนวยการส่วนการทะเบียนทั่วไป
นายขจรศักดิ์ สิงโตกุล	ผู้อำนวยการส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
นายศิวาโรจน์ มุ่งหมายผล	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร
นายสุรชัย ศรีสารคาม	ผู้อำนวยการศูนย์ประมวลผลการทะเบียน

คณະผู้จัดทำ

นายอนันตพล บุญชู	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
ว่าที่ ร.ต.สมบัติ จันทร์เกษมภูการ	ส่วนการทะเบียนราษฎร
นายธีรเดช พวงดอกไม้	ส่วนการทะเบียนราษฎร
นายพูนศิริรินทร์ คงตระกูล	ส่วนการทะเบียนราษฎร
นายบัญญัติ ธนทิธิพันธ์	ส่วนการทะเบียนราษฎร
นางอรุณี จันทกลิน	ส่วนการทะเบียนทั่วไป
นายสุวรรณ ชลอรรถมนิตย์	ส่วนการทะเบียนทั่วไป
นายทองคุณ จันทัญญา	ส่วนการทะเบียนทั่วไป
นายรณรงค์ นครจินดา	ส่วนการทะเบียนทั่วไป

คณະผู้จัดทำ

นางปรีดา กนกพงศ์ศักดิ์	ส่วนการทะเบียนทั่วไป
นายวินัส สีสุข	ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
นางสายพิน ศรีราช	ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
นายรังสรรค์ ดวงพัตรา	ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน
นายกำจร โรจน์พิบูลย์สถิตย์	ส่วนส่งเสริมการทะเบียนและบัตร
นายศุภลักษณ์ ปรีดิเชมรัตน์	ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน
นายพูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล	ฝ่ายบริหารทั่วไป
นายธงชัย กุลวิวัฒน์	ฝ่ายบริหารทั่วไป
นางนงเยาว์ เขียวสี	ฝ่ายบริหารทั่วไป
นางวาสนา อรุโณทัยวิศรุต	ฝ่ายบริหารทั่วไป
น.ส.นฤมล สิงห์เงิน	ฝ่ายบริหารทั่วไป

วิสัยทัศน์กว้างไกล เต็มใจบริการ

ประสานแก้ปัญหา
สร้างศรัทธาประชาชน